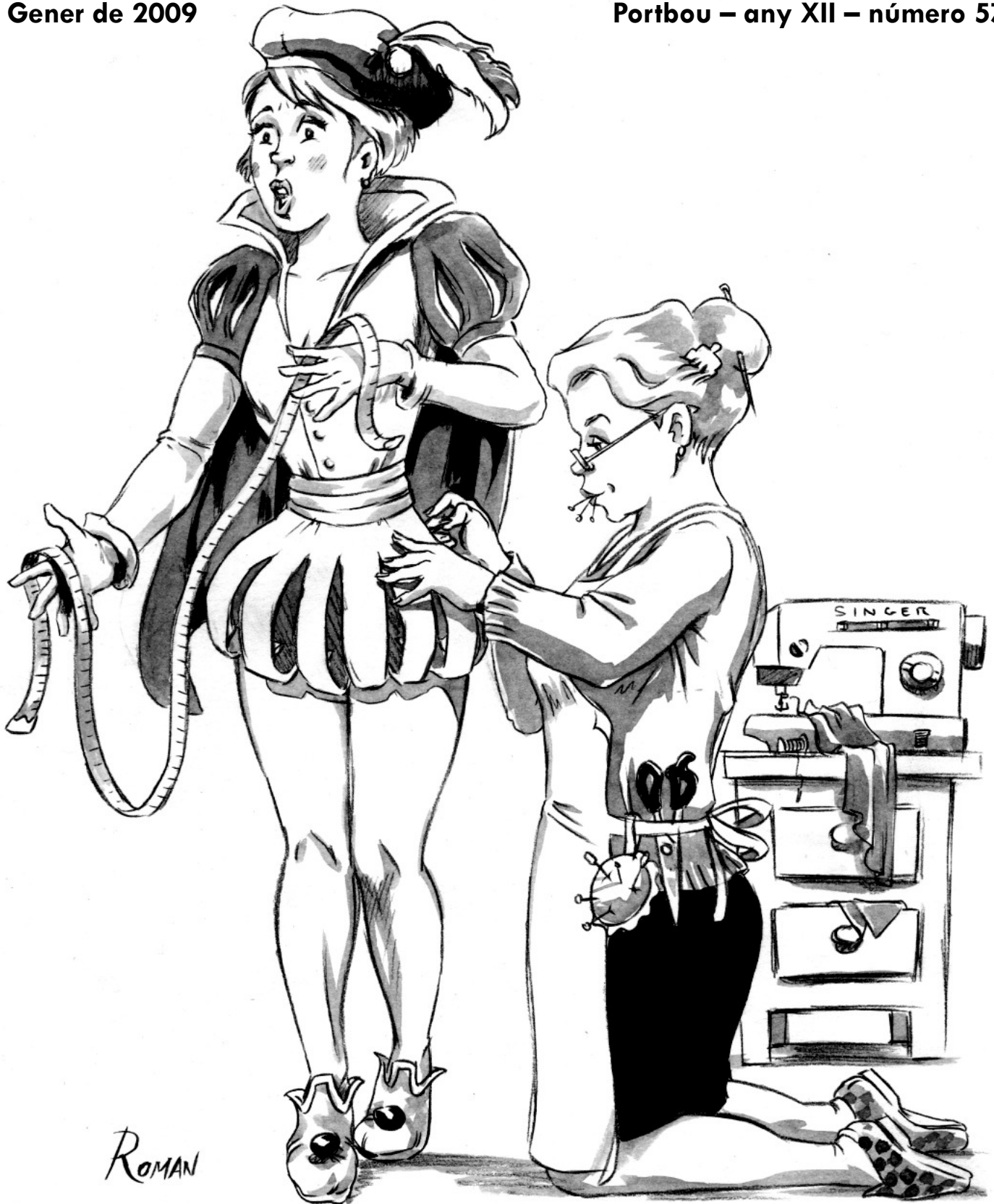

ELFULL

de l'Albera Marítima

Gener de 2009

Portbou – any XII – número 57

Amb la col·laboració de l'AJUNTAMENT DE PORTBOU i de la DIPUTACIÓ DE GIRONA

NINOTALLA per Carles Roman

"La fàbrica" (cinquena entrega)

continuarà...

EDITORIAL

ENTRE LA CRISI I L'ESPERANÇA

Tots els índexs, números i estadístiques ens porten a pensar i fins i tot a actuar, dins un escenari de crisi real. Crisi provocada per moltes circumstàncies i per motius que no vénen al cas, però de la qual amb més o menys part en som tots els ciutadans responsables. Aquesta responsabilitat, però, no és indiferent quan volem fer referència al compromís de cada sector social. És evident, doncs, que qui té més pes en aquesta situació és qui vol jugar més i més fort en aquest entrellat econòmic, polític i globalitzat.

El món d'avui, en el qual ens trobem immersos d'una manera o d'una altra, té els seus propis defectes i en conseqüència es fa molt difícil aconseguir un equilibri entre allò que voldríem de-

sitjar i allà on realment podem arribar. Cal començar a pensar que els defectes del sistema i els propis de l'ésser humà ens han portat a una situació difícil que ens ha de fer reflexionar i, sobretot, ens ha de fer ser més humans.

Evidentment que ens trobem dins un món de lliure economia de mercat, però no és acceptable que uns vulguin aprofitar-se econòmicament fins allò més irracional i fer "duros a quatre pessetes". No és acceptable que en el món manin les grans multinacionals i que arribin fins i tot a decidir els presidents de moltes nacions. No és acceptable que la distància econòmica entre les persones més riques del planeta i les més pobres sigui cada cop més gran. No és acceptable vo-

ler espremer al màxim tot el suc d'una situació de bonança sense pensar en el demà.

Tots aquests propòsits i despropòsits de conseqüències econòmiques i socials ens han de fer reflexionar profundament entorn de totes les possibilitats que tenim a l'abast per poder ubicar l'humanisme, en el sentit més extens de la paraula, dins de tot aquest entrellat econòmic.

Cal un entorn més càlid, humà i generós per a sortir d'aquesta crisi. I cal sobretot tenir esperança. Una esperança que ens porti aquell granet de sorra que ens fa ser més humans i pensar més en les persones. ■

EL REREFONS DE LA REVOLTA A GRÈCIA

L'assassinat per la policia d'un noi de quinze anys, Alexandre Grigoropoulos, a Atenes, el passat dia 6 de desembre, va ser la guspira que va provocar l'incendi de la revolta de tota una generació de grecs, l'anomenada "generació dels 600 euros". Un incident entre uns nois que tiraven pedres a un cotxe de la policia i un policia que surt del cotxe i dispara a un dels nois, matant-lo, ha estat la causa que milers de joves al llarg i ample del país manifestessin el seu descontentament i la seva protesta.

Els primers a respondre a la mort del jove van ser els grups anarquistes de la capital grega. Només una hora i mitja després de l'assassinat ja es desfermava una onada de violència. Es calcula que a Grècia els anarquistes violents són entre 1.000 i 2000. Durant més d'una setmana han desenvolupat una guerra urbana a Atenes que ha cau-

sat molts danys a edificis públics i privats, inclosos tota mena de comerços i botigues. El seu quarter general és la Universitat Politècnica d'Atenes. Rere els anarquistes, exactament unes vint-i-quatre hores després van mobilitzar-se els estudiants de secundària, els joves de la mateixa edat que el noi mort. I els sindicats de l'ensenyament van establir el lligam d'aquests estudiants amb els universitaris, situant al carrer a la joventut grega, des dels 15 als 35 anys, la "generació dels 600 euros", que és el sou amb què es troben quan acaben els estudis o a què poden aspirar mentre estudien.

La revolta grega ha estat, doncs, una suma de revoltes que han confluït en un gran moviment de tota una generació descontenta amb el seu present i el seu futur. Els joves de trenta anys que han de treballar per 600 euros al mes s'han sumat als estudiants universitaris i als estudiants de

secundària, produint-se manifestacions a tot el país, des de la capital fins a ciutats petites passant per diverses illes. Junts s'han manifestat els joves de les barricades de la capital i de les ciutats, que viuen en una situació de pobresa, i els fills de les classes mitjanes angoixats pel futur que tenen davant. Les imatges que ens han ofert les televisions d'incendis i xocs violents amb les unitats de la policia anti-manifestants han estat protagonitzades per centenars d'anarquistes violents. Els sindicats també van treure els treballadors al carrer per protestar per la situació social, el passat dia 11, en què el país va quedar paralitzat. Ara bé, els actes de violència no són compartits per molta de la gent que es manifesta. Els joves tenen la simpatia de molta gent però no estan d'acord amb els incendis i el saqueig de botigues i comerços. ■

CARTES AL FULL

EN EL MEU MÓN SEMPRE ÉS NADAL

Fa molt de temps que tinc la necessitat de comunicar allò que representa per a mi aquest petit món on visc (que per a mi és un gran món).

La meua situació familiar fa que em comentin "quin problema!", "estàs tan lligada", "quin mèrit tens", etc.

Com podeu endevinar em refereixo a la convivència amb aquests dos "angelotes" que són els meus germans.

Escolteu: res de lligada, ni problema, ni mèrit.

Poques persones poden obrir la porta de casa seva i trobar-se diàriament amb el Nadal.

Nadal, ...

Només són

uns dies en

els quals es

pregona la

bona voluntat,

la generositat,

el donar-se

als altres, ...

Però, que

poc que

dura. Pen-

sem en els

dinars, els

regals; i

total una

guerra de

nervis i tot-

hom desitjant

que s'acabin

aquests dies

per tal de

tornar a

la normalitat

i oblidar les

realitats

que avui ens

molesten (crec

jo que mal

entesa) de la

rutina.

Bé, quan obro

la porta de casa

és Nadal cada

Bé, quan obro la porta de casa és Nadal cada dia. Sempre hi ha estimació, responsabilitat, col·laboració, desinterès i sobretot alegria.

És un món senzill, de coses senzilles, tal com ha d'ésser, ja que, si ho pensem, la vida es simple, ens la compliquem nosaltres.

Tots tenim preocupacions, salut, falta de treball, problemes amb els fills, amb la parella, ..., i sobretot ànsies de consumisme que ens fan perdre la visió de les coses que realment són importants.

atengués les necessitats dels afectats. Que dur que va ser!. Van passar molts anys abans que l'Estat s'hi impliqués.

Mentre, els pares van crear escoles, comissions i atenció per a aquestes persones diferents i meravelloses.

Després d'anys de molta lluita l'Estat s'hi va començar a implicar i va crear ajudes, molt poques,

amb tràmits interminables. El problema estava a la vista i no sempre es concedia allò que era realment necessari. Sempre alguna

falta de treball, problemes amb els fills, amb la parella, ..., i sobretot ànsies de consumisme que ens fan perdre la visió de les coses que realment són importants.

Cada dia els meus germans m'ensenyen quelcom nou i meravellós que em fa tocar de peus a terra i evitar desviar-me a conceptes ficticis. En una paraula: sóc feliç.

Per als meus pares aquesta situació, als anys 40 i 50, no fou fàcil; llavors d'aquestes "coses" no se'n parlava; no estava ben vist. Quina pena! Quants nens amagats; de quants se'n va negar l'existència.

Va passar el temps i es va començar a tenir consciència i poc a poc van sortir associacions de pares afectats que van mostrar a la societat la seva situació i la manca de centres on s'eduqués i

clàusula complicava l'expedient. Encara avui dia, hi ha grans deficiències a nivell econòmic i d'atenció.

Admiro molt a totes les persones que treballen en escoles especials, centres de treball, tallers, etc. Aquests són els veritables herois d'aquesta situació i a més han de suportar carències econòmiques per a continuar amb la seva labor.

A la meua llar, es va educar, es va instruir, en una sola paraula: es va estimar.

El resultat dos nois entranyables, plens d'amor, estimació i alegria. Mai un disgust.

Ara ja són grans i comencen a tenir coses de l'edat (com tots), però mai una queixa, sempre un somriure. Quants podem dir això? Gaudeixen de la vida; qual-sevol coses els fa feliç. Quina sort tinc!. Per això en el meu món sempre és Nadal.

Els nostres pares ens van educar als quatre igual, en la responsabilitat, l'honradesa i en el saber estar; conceptes que avui dia semblen estar passats de moda.

Quan els hi ho agraim!. En aquest nostre món també hi ha altres pares que també ho fan, però d'això no se'n parla.

Hi ha joventut sana i meravellosa que no ens ensenyen, potser perquè això no ven, no interessa, no és rendible, no té "morbo". Quina pena!.
Que Déu em deslliuri de donar consells a ningú, no sóc qui per fer-ho; però cal intentar viure la vida amb optimisme, salvar els petits obstacles i gaudir d'aquest petit moment d'entreteniment i relaxació. Jo ho intento a la mesura de les meves possibilitats. Entretant no deixem de lluitar per aquests éssers estimats que ens donen tant d'amor i estimació desinteressadament. S'ho merexien! ■ **Dina Gallego Doñate. Portbou**

ADÉU, JOAN

Sabem que no estàs sol, Joan. Quan el teu cor quasi no batejava, et vaig dir: - Joan, el teu pare t'espera, dóna-li la mà.. Heu iniciat un camí, tots dos, cap a un regne de cims nevats, un regne d'indesxifrable blancor. El teu pare et va guiant; i et conduirà per les collades i creuareu fronteres, sempre amunt, sempre amunt.

Diuen que la Mort se t'emporta lluny, molt lluny. Tant que t'arribes a oblidar del camí fet i no saps tornar. Ho diuen. Però no és cert. Això fóra l'oblit. Tu, Joan, no te n'has anat. La Mort no ha triomfat. Tu sempre romandràs entre nosaltres. A casa tot continua igual, com quan tu hi eres. Compro el diari com sempre i el deixo sobre el teu llit. -No hi és en Joan? -deu estar a Portbou, penso...i si vaig a Portbou, penso que estàs a Barcelona. Però sempre penso en tu, sempre estàs

entre nosaltres. La nostra mare, desconsolada, es resistia a creure el que li dèiem. -Me l'han pres, me l'han robat! - exclamava. Fins que es va quedar mirant el teu germà i des d'aleshores diu contínuament: - Mirant-ne un, els veig tots dos.

Et vam acomiadar amb flors, moltes flors...amb la poesia *Si anessis lluny* del teu preferit Joan Salvat-Papasseit...i amb música. Un melòman com tu havia d'anar-se'n acompanyat de melodies. Et va agradar la tria, veritat? A l'entrada de les teves despulles, els músics et van rebre amb la cançó *Tears in Heaven (Llàgrimes al cel)* del rocker Eric Clapton, peça que composà amb motiu de la tràgica mort del seu fill, com tu saps. Al moment de la benedicció, et va acompanyar l'*Elegia* del teu admirat Frederic Mompou : *Damunt teu només les flors...*després de l'homília, el *Cant*

dels ocells i al moment del comiat: *Rossinyol*. La cançó popular diu: *Rossinyol que vas a França...aquest ocell ets tu, Joan, que com ell te n'has anat volant cap al teu destí, més enllà dels planetes, més enllà de les estrelles...*

Posarem la teva música, posarem les teves melodies preferides. Els sons s'enlairaran cap a l'univers. Els escoltaran els astres i els estels i tu també, allà, entre ells. T'arribaran uns ritmes impregnats dels nostres sentiments i del nostre amor. Gràcies a la música ens apropem a tu i gaudirem l'harmonia universal. Tots nosaltres anirem iniciant un dia un viatge, com el teu. Farem els camins per on acabes de passar tu. I pujarem , pujarem fins que no puguem més. Aquest dia, Joan, dóna'ns la mà. ■ **Cari Oriol Serres "Carita" i família.**

MOMENTS A PORTBOU

És a Portbou on sembla que tot es confabuli per assolir aquella laxitud de cos i ànima, tan preuada i cercada.

És aquí entre tantes altres vides, prop del mar i sota l'esguard vell de les muntanyes, on es desvet-

llen els sentits per abastar la magnitud d'una natura de màgic encanteri, esquerpa i acollidora alhora, preservada de l'ambició humana sense límits.

I davant del mar, amb la mirada captiva per l'aigua cristal·lina no

existeix res més que aquell present, mentre l'escuma acompanya en el seu darrer moment l'onada, i el frec de les pedres sembla sospirar una cançó de comiat.

I és aquest efímer present un regal per la consciència, que viu

intensament el moment, amb la nuesa d'aquells pensaments artificiosos, que sovint s'entesten en acompanyar-nos, i distreure'ns de l'exercici vital de contemplar.

■ **Eulàlia Llach Llagostera . Girona**

Foto Gubert

EL PROBLEMA DE L'AIGUA A PORTBOU

Portbou té molts problemes i un dels més gran per a mi és l'aigua. Aquest problema l'ha tingut sempre. Us pensareu que això passa per la falta de diners, però jo crec que algunes coses es poden fer sense diners. Cal imaginació i decisió. De totes formes, als qui ara esteu al peu del canó, us compadeixo perquè allò que no s'ha fet quan n'hi havia, poca cosa podrà fer ara.

Bé, com sabeu vinc molt poc a Portbou, però una de les vegades que vaig venir em va sobtar el mal estat del jardí de l'església. Per sort vaig trobar dos senyors de l'Ajuntament i els

crec que ningú se n'oblidarà. Molta gent va quedar perjudicada.

Recordo que fa molts anys moltes cases no tenien aigua corrent. L'anaven a buscar a la font quan hi havia sequera. Obrien la font una hora. Teníem dret a una galletada i prou. Pobre de tu que n'agafessis més. Et deien de tot i fins i tot hi havia baralles i estirades de cabells. Més tard optaren per portar "cubes". Si mal no recordo una galleda costava 1 peseta. Amb aquella aigua rentàvem els plats, la roba, aprofitàvem per fregar el terra, per la comuna i alguna vegada a l'estiu

regàvem els carrers. Eren altres temps. Sí! Però per desgràcia les coses es repeteixen i hi ha una dita castellana que diu "hombre prevenido vale por dos". Això ja ho diu tot.

Continuant amb el tema de l'aigua, us en recordeu d'en Martí Alba? Recordo que treballava per l'Ajuntament i es cuidava de la neteja. No recordo s'hi havia algú més que l'ajudés.

El recordo com un home petit i rabassut. Es calçava unes botes d'aigua, que li arribàvem fins als genolls, i cada tarda regava el passeig amb la particularitat que no estava asfaltat i en ser de terra es gastava més aigua. Com s'ho feien? D'on treien tanta aigua? Algú m'ho pot dir?

Recordo que moltes cases del costat de la ribera (ara la Rambla) tenien pou propi. Ara com que la ribera no baixa segur que no tenen aigua, i si n'hi ha, és salada. Segons m'han dit ara traïem

l'aigua de la Casa Gran. Encara n'hi ha? També recordo el pou de Ca l'Arasa. El motor anava de dia i de nit. Diuen que ara està contaminada. I jo pregunto, quanta aigua s'hauria de veure perquè et fes mal? No pot servir per a regar plantes i carrers? A Portbou hi havia molts pous. Algun encara deu poder servir, no? Recordeu els safareigs on avui dia hi ha la casa de la Pepi Rigau. Eren públics i molta fent i anava a rentar la roba. També hi havia una gran horta d'on es treïen tota classe de verdures.

La majoria dels pous els varen fer tancar quan van fer el pantà. Però d'això ja fa molts anys.

Sé de bona font que a tota la muntanya, que se'n diu del Bac, a mà esquerra pujant ribera amunt, hi ha aigua. Ho escric perquè moltes vegades ho havia sentit a dir a familiars meus. Recordeu que els meus avantpassats foren dels primers estadants de Portbou. Deien que hi ha aigua des de la Punta del Frare fins a la Font del Ginebró.

Algú recorda la font de "veu i tapa". Ara no ho sé però abans es cuidava i sempre hi havia aigua. A la vinya dels meus avis, avui de l'António Garcia, en Quiko, hi ha una mina que abans, si es mantenia neta, rajava tres litres per hora. Segurament que diran que si estic boja, però jo escric el que moltes vegades he sentit explicar.

L'altre dia vaig veure la basa que tenim per pantà. Fa pena!. Les coses no es van fer bé i ara en paguem les conseqüències, ja que per molt que ploqui mai tindrem aigua. Se que s'estan buscant altres alternatives, però com que no hi ha diners, no sé si s'aconseguirà.

Portbou necessita un miracle. No pot acabar així. Gràcies. ■

Nati Peral i Homs.
Portbou

Foto Gubert

vaig comunicar, ja que sé que són ells que mitjançant un conveni ho han de fer. Suposo que ja es deu haver arranjat. També els vaig dir que les jardineres de l'escala del carrer de l'església, feien "pena" i em varen contestar que no hi havia aigua. Tanta aigua fa falta?. Jo els regava amb tres galledes dos cops per setmana. Recordin que aquelles jardineres varen servir de model per a moltes persones d'arreu. Crec que és la vista la que treballa. Portbou florit tindria un altre aspecte. També recordin que mentre se'n cuidava el malaguanyat Joan Martín, Portbou feia goig. Si no hi ha aigua, cal buscar-la.

Resem perquè ploqui, però que no faci mal com l'última vegada.

OPINIÓ

BENJAMIN, per Emili Darner (pseudònim)

De fet no en sé gairebé res d'en Benjamin, per dir-ho d'una forma més contundent no en sé res de res. Disculpeu-me doncs per parlar d'una persona de qui no en sé res, tot i que, i no vull que això s'entengui como una justificació, no és estrany trobar als mitjans de comunicació una bona colla de personalitats públiques o semipúbliques parlant com autèntics experts de temes dels quals no en saben ni un borrall.

Deia que d'en Benjamin no en sé res, i el poc que sé em fa intuir que la seva fi no va ser una fi tranqui-la i en pau, em sembla que va patir la terrible repressió just en acabar la Guerra Civil espanyola. El meu avi me n'havia parlat molt vagament, perquè durant la República era força conegut. Vaig veure el seu nom escrit per primera vegada en una llista del Llibre d'en Lluís Castelló i Cusi, "Geografia e Historia de Port-Bou" (Portbou 1959).

No fa pas massa llegint una obra molt interessant i ben documentada d'Albert Manent, "De 1936 a 1975. Estudi sobre la Guerra Civil i el Franquisme" (Biblioteca Serra d'Or - Publicacions de l'Abadia de Montserrat 1999), em crida especialment l'atenció un fragment dedicat a l'advocat Lluís Puig de la Bellacasa. Personalitat política rellevant a la seva època; havia estat president de les Joventuts de la Lliga, diputat a Corts i home molt proper a Francesc Cambó. Explica Manent que Puig de la Bellacasa té coneixement del cop militar de 1936 essent a Llançà amb la seva família i que, en saber la notícia, diu que la seva obligació com a Diputat és anar a Madrid. Però no passen trens i decideix anar cap a Portbou, amb la seva família, a esbrinar el per què. En el trajecte

de Llançà a Portbou un control armat de la FAI atura el cotxe, els milicians identifiquen el Diputat. Conduïts cap a Portbou, allà Puig de la Bellacasa i la seva família són lliurats a l'Ajuntament, quedant sota custòdia de l'Alcalde. L'endemà un camió de la FAI va a l'Ajuntament per endur-se el Diputat, el Batlle, que ja es veu a venir el destí d'aquesta

trama, es nega a lliurar la família i mira de guanyar tant de temps com pot. Malauradament episodis com aquest seran força presents en la vida de l'Alcalde al llarg dels tres anys de guerra. Mentre el temps passa, Miquel Cabré i Listosella, que festeja una altre filla del Diputat, Maria Dolors, i que és a Portbou, amb l'excusa que ha d'anar a treballar a Barcelona, aconseguix un salconduït de la FAI. A Barcelona les gestions de Cabré, de l'espòs d'Anna Maria, Carlos de la Madrid, i del farmacèutic de Portbou, Josep Budallès, permeten obtenir, del conseller de Governació de la Generalitat Josep Ma Espanya, un passaport per la família Puig de la Bellacasa. Malgrat aquesta circumstància, algú truca de Barcelona a l'Ajuntament de Portbou comunicant que el passaport no és vàlid. El Batlle es mou amb rapidesa i distribueix el membres de la família Puig de la Bellacasa per diferents cases particulars de Portbou, mentre cerca un cotxe que, conduït per un del poble, portarà a tota la família a Cervera, d'allà aniran a Perpinyà i després a Gènova i Brussel·les. L'endemà a les 10 del matí, quan

el camió de la FAI torna per endur-se'ls, els Puig de la Bellacasa ja no hi són, l'Alcalde els ha salvat la vida.

I com aquesta il·lustre família, altres potser no tan coneguts arreu del país però de ben segur que si a Portbou, varen poder fugir d'un terror indiscriminat, incontrolat i, com qualsevol acte d'aquest tipus, del tot irracional,

I com aquesta il·lustre família, altres potser no tan coneguts arreu del país però de ben segur que si a Portbou, varen poder fugir d'un terror indiscriminat, incontrolat i, com qualsevol acte d'aquest tipus, del tot irracional, absurd i injustificable. Just després, en acabar la guerra sota la terrible venjança i repressió dels vencedors, em sembla que l'Alcalde no va trobar ningú que li salvés la vida.

absurd i injustificable. Just després, en acabar la guerra sota la terrible venjança i repressió dels vencedors, em sembla que l'Alcalde no va trobar ningú que li salvés la vida.

Força temps després d'instal·lada la democràcia en el nostre país, algun consistori va dedicar mig carrer de Portbou a aquest Alcalde. És aquell carrer que era tancat per la muntanya rocosa natural i que el varen obrir al mar, aquell mig carrer que continua amb l'altre mig de nom el lloc on Salvador Espriu diu que la gent és neta i noble, culta, rica, lliure, desvetllada i feliç. El lloc on l'Alcalde va enviar a aquells a qui va evitar una mort segura i on em sembla que ell no va poder anar. Però ja us he dit que d'en Benjamin no en sé gairebé res.

Desembre de 2008 ■

AMB MOTIU DEL 25è ANIVERSARI DE LA CORAL QUE NO TÉ NOM, per Joan Gubert i Macias

Després de 25 anys estant amb la Coral me n'adono que aquesta no té nom. Quina cosa més curiosa. Si fa no fa, el nom no fa la cosa, però ajuda a donar-li sentit i co-neixement.

Ara fa 25 anys, teníem tantes ànsies, tant de desig per començar que el menys important fou posar un nom a la coral. No va ser cap preocupació important i senzillament i amb una clara vo-

cació per les cançons i harmonies més complicades, el nom triat fou d'allò més fàcil i raonat: Coral Mixta de Portbou. "Coral Mixta", sí, pel fet de cantar amb veus de dona i d'home; i "de Portbou", per lògica natural

i intrínscament lligada amb el nom del nostre poble. Així de comú, de normal, de natiu, d'oriünd. La Coral Mixta de Portbou va néixer, fa 25 anys, sense "nom".

Malgrat aquest fet poc important, en el bon sentit de la paraula, l'empenta del seu origen i creixement fou desmesurat.

De cop i volta tots els desitjos de ser, de crear, de formar part de quelcom, es van sumar i van girar entorn d'una persona que ràpidament es va fer estimar i valorar. L'amic Pere va saber donar i va rebre. Així de fàcil, així de simple en aparença. Igual que amb el nom de la Coral, la força d'aquell començament va ser tan potent, tan aclaparadora, tan fascinant, que les paraules no tenien importància ni sentit; només els fets, l'amistat i l'harmonia van jugar a favor d'un projecte i encara avui, una mica empetitit pel pas dels anys, aquell "big-bang", aquella

primera explosió, és latent, és real i dóna encara alenades d'aire fresc al grup.

Recordo els moments d'aquell començament amb l'enyorança de ser més jove. Recordo tots els esforços fets i haguts; recordo les llargues estones parlant amb en Pere després dels assajos a la porta de l'església; recordo la gran voluntat de tots els cantaires; recordo les ganes de cons-

truir, de fer quelcom diferent; recordo els vells orgues de vent, ...

Tants i tants records que han superat la xifra mítica, la xifra màgica, la xifra.

De sempre he cregut en la Coral, en la gent que en forma part, i en

Portbou, -començo a dubtar que la Coral va néixer sense nom-. Els últims 25 anys de la meua vida, hi han estat lligats d'una manera o d'una altre. Fins i tot, en alguna ocasió, ha passat per davant de les meves obligacions familiars. En sóc conscient. He arribat a estimar -i estimo- la Coral com a una extensió de la meua "gran" família. En conec tots els seus defectes, les seves virtuts. Conec a tots els cantaires, les seves capacitats, la seva humanitat, la seva paciència, ... Conec bé l'entorn, el lloc, l'espai.

Fins i tot així, cada assaig, cada setmana que passa, em sorprèn i em satisfà. Cada persona que arriba de nou a la Coral m'aporta allò que segurament em falta. Cada dia és nou, i sempre, sempre, s'aprèn. Aprendre és una tasca per a tota la vida. Aprendre és símbol d'humanitat i senzi- llesa.

I entre tot això la Coral Mixta de Portbou, va crear el somni de les harmonies. Va cantar i qui canta els seus mals espanta. I entre tots es feia gran i amb fermesa anava creixent. I va gaudir com Portbou, va patir per Portbou, ha estat al costat de la seva gent, en la festa, en els casaments, en les actuacions, en les grans efemèrides, en els actes més seriosos i en els més emotius, i també amb la mort, ... sí, fins i tot amb la mort. Perquè en 25 anys molts companys ens han deixat. Ho tenim tot i els tenim tots en el record.

Però igual que l'equipatge serveix per viatjar, el bagatge serveix per continuar. I la Coral va seguir fent el que més bé sabia fer: cantar, fomentar el grup i exportar Portbou. I amb aquestes il·lusions han passat 25 anys de cadascú de nosaltres. I tot aquest temps ha estat el reflex d'allò que ens envolta. I així la Coral ha estat un mirall dels esdeveniments. El seu temperament, la seva constància, el seu optimisme, la seva tristesa, ... no és res més que la mateixa que s'ha respirat al nostre poble.

I varem celebrar el 5, els 10, el 15, ... i ara els 25. Però també els aniversaris, podríem dir, més corrents, ja que fins i tot allò més quotidià ha tingut una importància i un gran ressò. La Coral ha cantat entre celebracions personals i actes de protocol·laria importància. La Coral ha cantat entre celebracions de goig i de plors. La Coral ha cantat amb poca o molta gent, amb fred o calor, amb empenta o amb decadència. Però sempre, d'una manera o d'una altra, hem cantat. Aquest és un dels nostres principals objectius.

I quan recordo tot el conjunt, moltes vegades envejo el cant que personalment no puc fer. Sóc el director i això hem posiciona do-

nant l'esquena al públic i no fruit d'allò que es pot donar quan es canta. Perquè cantar serveix per moltes coses i moltes coses es poden fer cantant; però qui canta exerceix sobretot la llibertat de fer-ho de la millor manera possible i aquesta llibertat, facultat i confiança en el grup proporciona la meravella de les notes musicals que posades convenientment dins del pentagrama conflueixen i ressonen d'una forma impressionant i donen lloc al cant coral, a la música cantada per les persones, pel seu esforç, per la seva humanitat. Així tenim a les soprans que segueixen les notes altes, les de la part superior del pentagrama. Gràcies a elles, en la majoria de les ocasions, la cançó agafa el coneixement de qui ho escolta. La seva sonoritat i el seu timbre és el símbol més popular del músic i d'elles es desprèn la principal tonalitat i brillantor de la peça musical.

Les contralts donen el recolzament necessari a la primera veu per ubicar-la dins la partitura amb la gràcia d'un acompanyament seriós i subtil. El seu apropament apuntala l'harmonia principal i serveix per donar entrada a les altres veus que, conjuntament, definiran l'equilibri perfecte de

tota la composició.

Els tenors engrandeixen el conjunt amb la peculiaritat de les veus altes dins la secció masculina. Aconsegueixen donar el to adequat i imprimeixen un ritme concís i seriós. Tenen la particularitat de ser, en moltes ocasions, els qui donen força a la melodia i experimenten sensacions agradables amb l'acompanyament de notes aïrotes i elegants.

Pel que fa als baixos, aquests són el coixí i els responsables del ritme de tot el conjunt. Són la part baixa del pentagrama i defineixen l'estil, el tempo, la gràcia, l'elegància i la sonoritat greu de tota la melodia formada per l'harmonia de tot el grup.

En conjunt, tot ben conjuntat i amb la intel·ligència d'una harmonia ben treballada; amb un ritme clar i constant; amb una expressió concreta i raonada i, finalment amb la voluntat, amb l'esforç personal i amb molta senzillesa, s'aconsegueix fruit de l'instant musical que ens transporta a un espai lliure dins el temps, sense complexos, sense diferències i on tots formem part d'un mateix conjunt, d'una mateixa harmonia humana i musical.

I amb aquestes premisses musicals, la Coral ha continuat el viat-

ge cap als seus 25 anys. Amb agraïment vers totes les persones que n'han format part i amb la satisfacció de fer les coses com s'han de fer.

I en aquests moments, és quan me n'adono que la cosa no fa el nom, però que el nom de la nostra coral és molt més del que pot semblar. I realment sí que té nom. La "Coral Mixta" és el nom de totes les persones gràcies a les quals ha estat possible consolidar, cohesionar i unir aquest projecte increïble, prodigiós i inversemblant. I "de Portbou", perquè és el nostre pessebre, el nostre vilatge, el nostre nexce geogràfic i com diu la cançó "sempre al meu cor".

Així doncs, demano disculpes a tots, la nostra coral té un gran nom. Té un nom que agafa la senzillesa de les paraules simples, immediates, properes i les omple d'un gran contingut lèxic i humà. La Coral Mixta de Portbou, és molt més que cinc paraules. Si al començament donava la impressió que el nom no era important, més aviat ara diria, que el binomi paraules i fets han perseguit sempre la més pura de les intencions: gaudir del cant i de l'amistat dins una senzillesa i estabilitat incomparables.

Amb intenció i entre tots, hem aconseguit, doncs, una fita important. Hem arribat a complir els nostres 25 anys. Ho hem fet amb l'harmonia màgica que dóna la música i ho hem aplegat amb l'afabilitat, cordialitat i franquesa que entre tots, com una gran família, hi hem posat. Per molts anys a tots!. És el meu desig. ■

Fotografia del dia 24 de desembre de 1983, del primer grup de cantaires que posteriorment formà la Coral Mixta de Portbou. Foto M. Roman

TREURE EL TREN DEL CENTRE DE FIGUERES: UN GREU ERROR HISTÒRIC QUE CAL EVITAR,

per **Lluís Carrasco Martínez** - Membre de la Junta Directiva de l'Associació per a la Promoció del Transport Públic (PTP)

Fa dies l'Alcalde Tarragona, reconeixia literalment que: "fer l'emplaçament de l'estació de l'AVE del Camp de Tarragona, allunyat de la ciutat, ha estat un "ERROR HISTÒRIC", i alhora reivindicava la creació d'un servei fer-

roviari tipus llançadora que comuniqui Tarragona amb la allunyada i inaccessible estació.

El més greu és que, avui encara, el Departament competent de la Generalitat, i els seus gestors polítics, no hagin reconegut la gran "espifiada" de fer una estació de trens mal comunicada i pensada bàsicament per accedir amb vehicle privat.

A Figueres, desafortunadament, el govern municipal ha cedit al xantatge del Ministeri de Foment, davant de la postura complaent del DPTOP, sota l'amenaça reiterada de deixar Figueres sense estació d'alta velocitat, si es man-

tenia la xarxa convencional actual. L'errada que estic comentant, tant l'actual govern municipal, com les altres institucions competents, es realment greu i de similar magnitud a la que s'ha comès a Tarragona, doncs en comptes de soterrar el tren mantenint el seu privilegiat emplaçament al centre de la ciutat, se'l vol desplaçar a uns quilòmetres, a una cruïlla d'autopistes, pensant de nou, que el que cal és facilitar l'accés en cotxe privat a l'AVE i també al tren convencio-

nal. Aquesta errada pot comportar dificultats perquè Figueres s'incorpori a una futura xarxa de rodalies Gironina i perjudicar de forma molt important als altres municipis de l'Empordà.

Cal fer notar que en comptes de facilitar prioritàriament l'accessibilitat a peu, en bicicleta i en autobús, tal com indiquen les Directrius Nacionals de Mobilitat, s'ha optat per un emplaçament ferroviari, que incrementarà la mobilitat en vehicle privat, en els voltants i a l'interior de Figueres, incomplint les normes que ens hem donat per garantir una mobilitat sostenible.

Avui, encara estem a temps "d'enmendallo", encara podem rectificar i acordar una correcta solució de transport ferroviari per a Figueres i la seva comarca, i per això demanem a totes les institucions i autoritats, que reflexionin i no persisteixin en l'error. Així no serà necessari que dintre de poc de temps, un Alcalde, Conseller o Ministral, després de "sostenello", reconeguin que allunyar l'estació de Figueres del centre i dels seus usuaris majoritaris (els que van a peu), va ser un greu "ERROR HISTÒRIC". ■

UN FRACÀS COL·LECTIU, per Josep M Loste i Romero

Tots estan pendents de la resolució del finançament i del que pugui resoldre el Tribunal Constitucional sobre Estatut. L'estratègia és clara: aquesta consisteix a seguir amb la lluita partidista a veure qui afluixa i a qui poden fer responsable del fracàs que ha representat fins ara la negociació per l'elaboració de l'Estatut i la

reforma del finançament de Catalunya. Un fracàs de fet col·lectiu que no ha millorat la nostra relació amb Espanya ni n'ha suavitzat la dependència. No s'adonen que avui en dia gran part de la població catalana ja no entén moltes de les decisions que pren la seva classe política i de cap de les maneres està

disposada a seguir combregant amb els dogmes de fe que es van originar en el marc de la transició. El marc consitucional i el seu posterior i limitat desenvolupament és el que ens ha portat a la gàbia que representa l'Estat de les Autonomies. La culpa i les conseqüències d'aquest procés foren de totes i cadascuna de les forces

polítiques del nostre país i això ningú ho ha reconegut encara. Vàrem acceptar unes regles de joc que fins el moment Espanya no està disposada a canviar. No és estranya per tant la desafecció que la gran majoria de les noves generacions sent ja que no ha viscut la il·lusió que va representar la recuperació de les llibertats per a les generacions de la transició. Són aquestes generacions les que exigeixen un nou marc i que es mostren més cansades i perplexes davant les actituds tacistes i sec-

No és estranya per tant la desafecció que la gran majoria de les noves generacions sent ja que no ha viscut la il·lusió que va representar la recuperació de les llibertats per a les generacions de la transició.

tàries dels partits polítics. L'actitud mostrada per CiU i el PSC vers la negociació del finançament no ha estat amb sentit de país sinó com una eina més per potenciar els seus propis interessos i minvar els de la resta de forces. I pel que fa a ERC i a Iniciativa tampoc han aconseguit crear un pol nacional davant l'estat que aconseguis avançar en aquest tema. Estem doncs en uns moments extremadament difícils davant el qual molts membres de la societat civil i intel·lectuals del nostre país

i fins i tot una part de la militància dels partits (que no formen part de l'aparell) comencen a posar en qüestió el procés polític dels últims anys, l'estratègia seguida i l'estructura mateixa de les seves organitzacions polítiques. Si a tot això, hi afegim la manca d'una classe dirigent amb credibilitat i capacitat d'arriscar-se, costa d'imaginar-se un futur proper gaire esperançador per a Catalunya. Les nostres forces polítiques (no ens cansarem de repetir-ho), haurien de deixar les tàctiques electoralistes enrere i formar un front de país per tal d'aconseguir que la nostra nació pugui afrontar amb garanties els reptes del futur. ■

EL FULL I PORTBOU, per Simó Granolers i Batlle

Una joventut encara somiadora va sentir un dia un afany i, amb el

suport d'algú més gran fundaren El Full. Una revista local amb moltes

il·lusions. I amb l'ajut de Mossèn Pere com a corrector idiomàtic, foren impresos els primers números. La voluntat de fer conèixer als seus habitants era una tasca lloable i engrescadora. El pensar i saber d'aquells que amb llàgrimes als ulls veien com la formosa vila anava cedint contra la dissort i la indiferència dels qui havien fer de Portbou quelcom més que un pas fronterer, com una escola pràctica de pericials de duanes, de

EL FULL
Juliol 1999 Portbou - Any III - Número 18 - Especial Festa Major

Publicació Independent Cultural Bimestral i Gratuïta

PORTBOU
23,24,25 i 26 de Juliol

FESTA
MAJOR 1999

Dipòsit Legal: GI-565-1999

El Full només veu a la Secció Editorial, Cultura de Soterra i Activitats El Full. Els altres escrits són responsabilitat dels seus propis autors.

Amb la col·laboració de la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Portbou.

EL FULL - Versió electrònica a internet: <http://personales.com/espana/girona/portbou/elfull.htm>

Podem enviar els vostres escrits, a l'apartat de Correus 90 de Portbou, o bé al Correu Electrònic: joangub@redest.es, o al Fax 972 390 331, amb una llargada màxima de dos fulls DinA4 a doble espai. EL FULL sempre es reserva el dret de la seva publicació per raons temàtiques o d'extensió.

polícia i de guàrdia civil i d'una notable factoria de treball indiscriminat a l'abast de tota la contrada. Poc a poc, aconseguint el suport de l'Ajuntament de Portbou i de la Diputació de Girona, ha sobreviscut a l'escassa col·laboració local, aportant firmes que estan donant al Full, un punt de revista mai somiat pels fundadors i prou cobejada arreu de la comarca i més enllà. Seria molt interessant saber el veritable sentir del poble per pròpia experiència i veure de tant en tant al peu d'algun escrit la signatura d'algun conegut que em digués: El Full està present. La voluntat d'aquells qui varen creure en la seva obra, que aquesta seria recolzada, potser sense tan bona lletra, però sí amb molt d'amor per no deixar caure allò que tant bé es manté. I amb moltes probabilitats de perdurar en aquest poble que tant defugen les responsabilitats actuals. ■

LA CONSUELO DOMÉNECH, per Antònia Solsona

"Al llarg de la meua vida m'han acompanyat àngels en forma de persona que m'han ajudat ha arribar on sóc"
Lluís Rojas Marcos (psiquiatre)

Jo també he tingut la sort de trobar "àngels o gent groga", com en diu l'Albert Espinosa, que m'han acompanyat en el camí del viure i m'han ajudat a ser com sóc. Una d'aquestes persones va ser, sens dubte, la Consuelo Doménech.

La Consuelo va pul·lular per les nostres vides i la dels nostres fills fins la seva mort a una edat avançada, omplint-la d'alegria, de tendresa i de generositat.

La Consuelo, en el meu record, era diferent a la majoria de dones de la seva generació. La veig com un raig de llum enmig de la foscor de l'època de la nostra infantesa. Rossa tenyida, rinxolada, ungles de les mans i dels peus pintades de roig potent, vestits acolorits, les seves polseres, la medalla, les arracades, morena sempre, cada setmana a la perruqueria, sense mitges estiu i hivern, sempre a mar a banyar-se, a posar-hi els peus, a fer quatre musclos, ..., sempre contenta.

A casa seva, a la Casa Gran, la 5ª escala, planta baixa, entrant a la dreta, sempre hi havia gent jove que entràvem i sortíem: nosaltres tres, les germanes Boniquet, la M. Consol, la Roser... Tal volta per equilibrar tanta gent gran que hi vivia.

Quedar-nos a dinar, cosa força freqüent, era una festa i si la mare ens deixava quedar a dormir encara millor. Tot el que fèiem amb la Consuelo ens agradava. Anar al galliner que estava a la pujada del túnel (els recordo nets, endreçats, plens de gent que anava i venia, pot ser?). Sempre hi trobàvem la Sra. Cinta de can Pairó i m'encantava estar amb elles i escoltar les seves converses. El dia de la bugada en aquells enormes safareigs que hi havia sota l'escala, la Consuelo em donava un mocador i un tall de sabó i em deixava remenar l'aigua tant com volia; anar darrere a estendre o recollir la roba; acompa-

nyar-la a comprar, a la platja, al cementiri, ...; però el que més m'agradava era anar a portar l'esmorzar o el berenar al Sr. "Uset" (l'Uset com ella li deia, mai el seu nom, sempre el cognom i d'una manera molt seva). El Sr. Osset treballava al servei elèctric i anàvem a portar-li el menjar a l'enclavament, una construcció metàl·lica al final de la segona andana que s'hi pujava per unes escales exteriors de ferro que m'encantaven. Sovint el trobàvem amb la Teresa de can Nonell, perquè el seu marit també hi treballava o amb la Lolita, la seva germana, i

era per a mi un joc constant. El millor, però, era el diumenge a la tarda, just a la mitja part, anar al Casino també a portar el berenar al Sr. Osset perquè era ell qui feia el cine i si no hi havia massa gent ens quedàvem una estona a veure el Nudo i el començament de la segona pel·lícula assegudes en unes cadires que hi havia darrere les llotges. La mare sempre hi deia "vols dir Consuelo que són pel·lícules per les nenes?", "sí, Guada, Sí". I nosaltres ben contentes.

La casa de la Consuelo era plena de gent gran: la seva mare, la Sra. Amparo que va morir quan jo tenia 10 o 11 anys. Era petita, primeta, seriosa i la recordo enfaixant nadons herniats. Deien que en sabia molt de posar les hèrnies al seu lloc. El Sr. Osset, el seu marit, jo el veia vell, seriós, sempre remenant aparells elèctrics. El seu germà, Pepitu, que treballava a l'agència de can Jalivert, sempre amb La Vanguarria a les mans i l'altre germà en "Mèriu", que feia la neteja dels trens, amb la seva gepa i el seu "mono blanc" de feina. Tots

grans, tots seriosos, tots ocupats, tots discrets i enmig de tots ells ... La Consuelo, ..., l'alegria de la casa.

No vaig tenir mai la impressió que els molestés les nostres constants anades i vingudes.

La Consuelo i la mare s'ajudaven

Un dels últims safarejos que queden a la Casa Gran

i tot i ésser de caràcter diferent, s'estimaven i es respectaven. En els nostres records de festes (bateigs, comunions, sants, ...) o a l'hora de molta feina (collir raïms, matar el porc, netejar a fons, les malalties de la Lupe, ...) la Consuelo sempre era present.

La Consuelo va conservar l'alegria de viure fins la seva mort als gairebé 90 anys. Ens va mirar, va mirar els nostres fills, va ser la padrina d'en Carles i va deixar en tota la família un record inesborrable. Va morir amb la mateixa dignitat amb la qual havia viscut, sempre acompanyada per la seva neboda, la M. Consol, que la va cuidar com si fos la seva mare.

La Consuelo era alegre, optimista, generosa, sabia gaudir del que la vida li oferia i el millor de tot és que sabia trametre-ho als qui l'envoltaven i d'ella varem aprendre a ésser una mica millors, a intentar fer un món un xic més humà per a tothom. Crec que aquesta és l'eternitat de les persones, que el que han sembrat resti per sempre. Gràcies Consuelo, allà on siguis, gràcies. ■

FUTUR INCERT, per Màrius Veilla

Mentre un sector de la ciutadania mundial dicuteix la culpabilitat del desastre econòmic, sense que ningú es preocupi per la fam de tants milions d'éssers humans; d'altres discuteixen la conveniència de la governabilitat de cadascun dels països que com es depreveure tothom vol manar, perquè això vol dir tenir poder. Però sovint oblidem els sectors que s'han anat introduint dintre de casa nostra de forma que molta gent diu il·legal, fins al punt de poder exigir el reconeixement de uns drets, que tot ésser humà hauria de tenir reconegut, sense haver de recórrer a la falsedat, ni a la violència, el dret al benestar. Crec que tard ens comencem a preocupar del que el futur ens pot proporcionar, com a conseqüència de una mala gestió de govern, que entre

uns i altres, han permès l'arrelament de l'islamisme al nostre país, i ara no sabem com fer front als paranys amagats que constantment ens envolten; una prova es que interior ordena controlar els presos àrabs que llegeixin "GARA".

Quan hom llegeix i escolta o veu per televisió tot el garbuix d'atemptats sanguinaris terroristes i que diàriament es produeixen en sectors en què el radicalisme islàmic es fa notar, i de forma alarmant va ampliant els seus conflictes, vol dir que alguna cosa està canviant al món, i que els governs han de començar a mirar de baix a dalt, i no de d'alt a baix, com fins ara. Ja era hora que tothom sapigués que té drets, i que es reconegui que els altres també en tenen, i si no posem fil

a l'agulla perquè això sigui així, jo no sé quina és la diferència d'una guerra mundial, a allò que s'està confeccionant a partir d'ara, si els governs no hi posen el seu saber i els mitjans per aturar-ho. Compta, que tothom sap el que pensa i diu Rouco Varela, però ningú o ben pocs, podem saber el que diu l'imam de qualsevol mesquita. Em captiva la disciplina islàmica, però he de reconèixer que em preocupa el futur dels sectors que fins ara no tenien gairebé coneixement de la seva existència i, de cop i volta, ens trobem immersors i envoltats de cultures fins ara desconegudes, que espero que siguin respectuoses, i per la meua part, respectades. ■

L'ALT EMPORDÀ, FIGUERES I L'EURODISTRICTE, per Josep M. Loste i Romero

És una molt bona notícia (pot ser una oportunitat molt interessant per a Figueres i comarca), que per unanimitat dels 21 regidors del seu l'Ajuntament, la capital de l'Alt Empordà aspiri a ser la seu física de l'Espai Català Transfronterer (AECT) també anomenat eurodistricte.

L'Eurodistricte, ara i aquí, és important per tres raons fonamentals: 1) Promoció econòmica i tota les seves derivades: formació professional, educació permanent

i intercanvis comercials. En aquests moments de crisi, global i estructural, la millora de l'economia de proximitat i dels intercanvis entre les zones "naturals" pot ser un element de revitalització del teixit productiu; això, en una zona com l'Alt Empordà és molt important. 2) Comunicacions, anant més enllà dels límits estatals per tal de coordinar, racionalitzar i millorar el transport públic. Aquí ha de jugar un paper molt important el

tren convencional, el tren Girona-Figueres-Portbou-Cervera-Perpinyà, el tren del territori per excel·lència que vertebrí la contrada. 3) Per afavorir la llengua catalana, com a nexa d'unió entre el nord i el sud. És vital una articulació de les relacions lingüístiques entre territoris de parla catalana i més ara que el Consell General del Pirineus Orientals s'integrarà a l'Institut Ramon Llull. ■

LES FESTES D'HIVERN, per Simó Granollers i Batlle

Al pas dels anys es pot constatar la degradació d'aquestes festes en tots els ordres i amb molta intensitat. Per més inri el Papa Nòel s'està imposant notablement i fa del Nadal una festa mistificada. Per altra raó la mainada està de tornada de tot i els grans han canviat el sentit de les diades.

Els infants gairebé en passen. Allò que n'era la seva il·lusió: joguines i dolços, amb la facilitat de fruir-les enguany, les fa passar gaire-

bé desapercibudes o força mancades d'interès. No és bona aquesta inhibició d'aquelles celebrades en altres temps, que tenien la virtut de mantenir la família unida. Avui el progrés és el propi assassí d'aquelles festes familiars. El cotxe, principal culpable, ha posat a l'abast de tothom l'ocasió de moure's i també de posar tranquil·lament tot allò que les distàncies prohibien. L'avió hi ha posat la seva col·laboració, avui

les Festes de Nadal, cap d'any i Reis han perdut la intimitat que havien estat el foment de les bones famílies.

Saludem, no obstant això, aquestes festes tan entranyables que posen a prova el sí de cadascú; els joves amb l'esperança d'un demà, els adults immersos en el pitjor tram, entre l'ahir i el canvi, i els més grans revisquant dels records d'altres dies millors. ■

AMERICANS A L'EMPORDÀ, per Juan Miguel Terraza

Americans és el nom característic que reben els aventurers emigrants catalans que van tornar d'amèrica amb fortunes a finals del segle XIX. El que vull escriure fa referència als "ianquis"—sinònim d'americans del nord—amb els quals vaig tenir ocasió de relacionar-mi cap als anys cinquanta.

Els meus records em van traslladar a vivències de mig segle enrere, quan vaig veure, a la televisió, un reportatge sobre la Cuba actual, en la qual circulaven vestuts automòbils americans dels anys cinquanta.

Per circumstàncies professionals, l'agència de duanes M. Julià, tenia un acord amb l'ambaixada dels EUA per a gestionar davant la duana, el trànsit d'automòbils en visita turística per Espanya, que arribessin per carretera, conduïts per militars de les bases d'ocupació a l'Alemanya RF. En aquells temps, la circulació de vehicles de pas per les fronteres, requeria el "carnet de passatge internacional" (permís internacional de circulació de vehicles). A l'arribada a la frontera de Portbou, el funcionari de la duana ens avisava que estaven a l'espera de la nostra presència per realitzar els tràmits necessaris per al seu despatx. Aquest fet comportava el desplaçament a peu des de l'oficina fins la duana de carretera. Habitualment a l'estiu, l'esforç físic del desplaçament provocava que el meu encontre amb els americans fos poc efusiu.

La gestió consistia a expedir un permís d'importació temporal del vehicle per un termini de tres mesos. S'iniciava l'operativa fent constar la marca i el model del cotxe, matrícula —per norma indicava a la placa USAF i un número—, a continuació calia localitzar,

prèvia obertura del capó, els números de bastidor i de motor. Tot seguit anotació dels cinc pneumàtics amb la seva marca i números de fabricació. Tot això significava un enèrgic treball pel fet d'haver d'ajupir-se a cada roda per a la seva identificació. El conductor americà i els seus acompanyants, observaven al·lucinats i fins i tot amb un cert somriure irònic, l'extraordinari tràfec per tal de prendre nota de totes les dades. Fets tots els tràmits, se'ls lliurava el permís, recomanant que a la duana de sortida presentessin el document per

La gestió consistia a expedir un permís d'importació temporal del vehicle per un termini de tres mesos. S'iniciava l'operativa fent constar la marca i el model del cotxe, matrícula —per norma indicava a la placa USAF i un número—, a continuació calia localitzar, prèvia obertura del capó, els números de bastidor i de motor. Tot seguit anotació dels cinc pneumàtics amb la seva marca i números de fabricació. (...) Fets tots els tràmits, se'ls lliurava el permís, recomanant que a la duana de sortida presentessin el document per a la seva cancel·lació.

a la seva cancel·lació. Molt freqüentment ometien el seu compliment, suposo que desitjant evitar la mateixa espera que a l'entrada al país.

Anys després, amb motiu del tractat amb els EUA per a l'establiment d'instal·lacions militars a Espanya, a la muntanya del Pení s'hi va ubicar una base de seguiment aeri amb militars americans. El personal de la base

destacava per l'esportiu equip de bàsquet que tenien; jugadors dotats d'una constitució física de gran corpulència. Es van organitzar partits d'exhibició contra altres equips de l'Empordà. Això va permetre que el nostre Club els convidés per a competir amb el Portbou. A efectes de potenciar el nostre equip es van integrar reforços amb jugadors pertanyents als equips "Chemineaux" de Cervera i "Grifeu" de Llançà. El partit es va disputar en una pista improvisada al centre de la Rambla de Portbou. Els americans van arribar amb el bus de la

base de forma espectacular; van baixar el jugadors equipats amb xandalls de teixit brillant, ressaltant els colors de la seva bandera amb barres i estels. El desenvolupament del partit va ser d'una notable superioritat del rival americà, tant per la seva força física com per la seva tècnica, amb gran habilitat en la passada de la pilota i l'encistellament. Malgrat la nostra derrota, tot es va veure compensat per la satisfacció de la nombrosa assistència de públic que va gaudir de la innovadora competició.

Amb el pas del temps, a les poblacions de Figueres i Roses, es van construir habitatges per al personal de la base. La carretera entre les dues poblacions estava decorada per un arbrat seguit d'arbres que donaven la sensació de circular per un túnel de color verd. A l'estiu era d'agrair molt la seva ombra. L'increment de cotxes americans de gran cilindrada i amplada va comportar un perill seriós sobretot en la conducció nocturna, pel fet de poder xocar contra algun d'aquells arbres. Els controls d'alcoholèmia no existien i per evitar problemes es va decidir talar tot l'arbrat. La carretera va

perdre bona part del seu encant. Com a anècdota particular, recordo que una nit anàvem de Roses

gran velocitat ens travessaven en direcció oposada. A Figueres vàrem decidir prendre unes copes

part del mobiliari, digna de les millors pel·lícules de l'oest. A la vista dels esdeveniments, van decidir sortir. A l'exterior, just en aquells moments, va arribar la policia. Al front els "grisos" amb les seves porres, van entrar al bar per apaivagar els ànims. Afortunadament van evitar l'enrenou ja que possiblement les conseqüències per a nosaltres haguessin estat superiors que per als americans que en aquells temps gaudien d'un cert privilegi davant les autoritats.

a Figueres l'amic romà Giancarlo i el recordat Joan Suñer amb un Fiat "Cinquecento". El cotxe era de poca amplada però preniem la precaució de circular amb moderació per evitar topar amb els amplis cotxes americans que a

en un bar de "contactes". En entrar van observar que era ple de "ianquis". A l'estona l'ambient s'havia caldejat amb un enrenou de gran cridòria iniciant-se una baralla entre ells. Fou espectacular el llançament d'ampolles i

Aquest relats són el testimoni dels meus anys de joventut que han quedat com a record de vivències a l'escenari de les terres empordaneses. ■

EL PREU ANTISOCIAL DEL TRANSPORT PÚBLIC FERROVIARI, per Josep M. Loste i Romero

És quelcom molt greu l'augment de preus del transport públic de

a la ciutadania que l'increment de preus del trens de RENFE gairebé tripliqui l'IPC. Concretament, és inacceptable que els trens que han d'agafar més del 90% de la població augmentin en aquesta proporció —els rodalies el 6,28% i els regionals el 5%— i per contra, el tren de la plutocràcia, el TAV, tingui un augment inferior, el 4%. Aquesta decisió política tan antisocial, també és terriblement insostenible, va en contra de la mobilitat sostenible i de l'esperit dels acords de Kyoto i —de retruc— beneficia, una vegada més la potent

dictadura del vehicle privat. De fet, la qüestió de fons, el problema de fons és el mal finançament del transport públic: la manca de voluntat política dels nostres governants per entendre que el ferrocarril convencional, entès com el més eficient i menys contaminat mitjà de transport col·lectiu, és quelcom bàsic i estratègic, com la sanitat, l'educació o els serveis socials. A més, els nostres polítics també haurien de saber que el cotxe privat és, a hores d'ara, la més important màquina de matar en temps de pau, per la qual cosa caldria un recàrrec als carburants, exclusivament, per finançar el transport públic. ■

De fet, la qüestió de fons, el problema de fons és el mal finançament del transport públic: la manca de voluntat política dels nostres governants per entendre que el ferrocarril convencional, entès, com el més eficient i menys contaminat mitjà de transport col·lectiu, és quelcom bàsic i estratègic, com la sanitat, l'educació o els serveis socials.

cara al 2009. És un autèntic insult

cia, una vegada més la potent

DOCUMENTS HISTÒRICS

Salconduit Especial de Fronteres amb data d'expedició del 20 de setembre de l'any 1955. Com es pot comprovar, s'han eliminat el nom, mes de naixement i adreça per a respectar les dades personals. A Portbou es va fer molt comú aquest tipus de document la història del qual expliquem tot seguit.

A la Catalunya medieval i moderna, el Guiatge era una garantia escrita que proporcionava la protecció reial contra qualsevol tipus de violència en els desplaçaments tant de persones com de mercaderies que n'eren beneficiàries.

La facultat de concedir guiatge era inicialment una competència exclusiva del monarca, però aviat fou compartida amb els jutges reials i els senyors jurisdiccionals.

Progressivament amplià les seves funcions fins a esdevenir un instrument de gran utilitat en la negociació de la reinserció de fugitius de la justícia i en la recuperació de fallits que, amb el consentiment de llurs creditors, disposaven de dos a dos anys i mig per refer-se i liquidar llurs deutes. Malgrat això, hi havia la prohibició expressa d'atorgar guiatge als foragitats de pau i treva, als assassins i als gitanos.

Al segle XVIII, amb l'arribada dels borbons al tron espanyols, el nom fou canviat pel de Salconduit, d'origen francès.

Ja en l'època actual, el salconduit fou un document lliurat per una autoritat, civil o militar, autoritzant el portador a circular per un territori fronterer o travessar una frontera.

El salconduit tenia vigència en moments excepcionals i en temps de guerra a causa de l'excepcionalitat de les circumstàncies.

A la imatge adjunta podem observar un exemple d'un Salconduit Especial de Fronteres de data 20 de setembre de l'any 1955, que servia per a circular entre la "zona fronteriza" de Portbou a Figueres. ■

ESPECIAL

CIMERA INTERNACIONAL FERROVIÀRIA PORTBOU-CERVERA

Us oferim un resum de la Cimera. En volem destacar els aspectes més importants. Resum informatiu de Josep M. Loste i Pep Gou.

Introducció

La Cimera Internacional ferroviària Portbou-Cervera, organitzada pels Ajuntaments de Portbou i Cervera i com a patrocinadors ha tingut La Generalitat de Catalunya, la Diputació de Girona, el Consell Comarcal de l'Alt Empordà i les empreses privades Transfesa, Cadefer i Slisa, es va desenvolupar durant els dies 18 i 19 de novembre de 2008, a la sala Walter Benjamin de Portbou. En la jornada de presentació de l'acte, per part dels dos alcaldes de Portbou i de Cervera, l'alcalde de Portbou, Antoni Vega, va dir que l'organització d'aquestes jornades era un pas endavant molt important per al futur del ferrocarril (tant en mercaderies com en viatgers) i que aquestes jornades volien recollir la voluntat de les institucions, associacions i agents socials.

L'alcalde de Cervera, Jean Claude Portellà, va dir que Portbou i Cervera havien nascut amb el ferrocarril. Va esmentar que les interconnexions entre Portbou i Cervera són un desastre i que cal trobar un futur, que existeix, per rendibilitzar la línia Perpinyà-Cervera. Finalment va dir que l'estació de Cervera es troba al 50% de la seva capacitat i que

la qüestió a favor del tren, tant en mercaderies com en viatgers, és una aposta a favor de l'equilibri territorial, els llocs de treball i la mobilitat.

Intervenció de Manel Nadal. Secretari de Mobilitat Conselleria PTO de la Generalitat de Catalunya.

Es va felicitar i va felicitar els Alcaldes per la idea i per la "magnífica assistència". Va dir que esperava que s'arribés a conclusions perquè cal "posar en valor el que ja hi ha" i portar il·lusió al territori. Pensa que la línia té futur però que calen propostes que toquin de peus a terra.

Va donar dades de la situació actual en les intercanvis de passatgers i mercaderies entre Espanya i França:

En passatgers, la situació és molt preocupant, ara el 76% per carretera i el tren menys de 1%.

Entre Portbou i Irun passen 400.000 passatgers de FFCC anuals. Rodalies de Barcelona els transporta en

**EL TAMANY
SI QUE IMPORTA**

18 i 19 DE NOVENBRE '08

**CIMERA
INTERNACIONAL
FERROVIÀRIA
CERBÈRE-PORTBOU**

un sol dia. L'estació de Figueres tenia 1.200.000 viatgers/any el 2006.

En mercaderies per ferrocarril el pes també és molt petit. Per les fronteres hispanofranceses passen més de 20.000 camions diaris.

El ferrocarril, globalment, té molt de futur, però cal fer coses a diferents nivells:

1.- Tirar endavant amb la liberalització del sector perquè l'entrada dels operadors privats impliqui més competència i millor servei (aquests discurs el van anar repetint tots els ponents que representaven a les empreses privades, és clar, i va ser contestat pels sindicats).

2.- A nivell d'infraestructures, cal inversió per fer arribar l'ample europeu —mitjançant la instal·lació del tercer rail— fins a

Portbou. (Aquesta posició és distinta de la que ha sostingut el titular de la infraestructura, el Ministerio de Fomento, que va respondre a les peticions del lobby

tren/hora.

Per a Manel Nadal, Portbou i Cervera tenen molt de futur en l'àmbit de la logística i dels transport de mercaderies. Les previsions fins al 2026 són que les mercaderies que travessin la frontera

passin de 100 milions de tones a 215 m. de tones i les transportades pel FC passin de les 4 milions de tones actuals

als 48 m. de tones. Es preveu que el nombre de camions augmenti fins els 40.000 diaris i que els trens passin de 48 a 311 per transportar el 18% de la càrrega.

En l'horitzó del 2030 –diu Nadal– passarien pel Pertús 60 trens diaris de passatgers i us 160 de mercaderies i per Portbou 50 de passatgers i 70 de mercaderies. Perquè es puguin combinar adequadament els dos tipus de trens, falten PAETS i estacions de 750 metres o més. Cal tenir present que no hi són a la línia de l'AVE (es construirà un PAET a Vilafant) i si que hi són (?) a la línia convencional. (Nadal no discuteix les previsions de pas de trens que fa Tp Ferro, que molts consideren molt exagerades i impossibles de complir, per exemple, en Pere Padrosa ho ha fet repetidament. Clar que, si aquestes previsions són la base per cobrar unes indemnitzacions, sempre que les causes siguin atribuïbles a l'estat –retards en les obres–, ja s'entén que siguin exagerades. El que no s'entén o s'entén massa bé, és que l'Estat les acceptés).

Arribats a aquest punt, Nadal es llança a descriure un futur de Portbou lligat a l'aposta que fan

els Nadals pel tema de la plataforma ElFar-Vilamallà i anuncia la sortida a informació pública del projecte de variant per connectar la zona amb la línia de Portbou per l'est de Figueres, com un exemple del compromís de la Generalitat amb el tema. (Nosaltres no hi veiem la relació. Portbou, per raons que aniran sortint, té un futur en el tema del transport de mercaderies que no té res a veure amb El Far. El que passa és que els Nadals estan molt interessats en lligar les dues coses per frenar l'oposició al tema d'El Far).

També diu que miren amb bons ulls, però que s'han d'estudiar propostes com la creació d'un Centre de formació ferroviària a Portbou.

Intervenció de Cristian Bourquin, President del Consell General dels PO i Vicepresident segon del Consell Regional Llanquedoc-Roussillon.

D'entrada aclareix que el Consell General no té competències en la matèria. Els competents són el Consell Regional en viatgers i l'Estat francès –la SNCF– en mercaderies. Des de llavors ja queda clar per tothom una realitat que pesarà sobre tota la cimera: les administracions que tenen, ara per ara les competències, a banda i banda de la frontera, no hi són presents i això hipoteca tot el seu treball.

Bourquin diu que caldrà tenacitat per solucionar el problema del transport ferroviari i diu que el territori ha adquirit molta experiència amb el tema de la MAT, és a dir –diem nosaltres–, que cal una mobilització popular, combinada amb el treball dels ajuntaments i les administracions per treure el carro del pedregar.

Diu que amb les autopistes saturades de camions i els problemes medioambientals, s'obre la via del transport públic i que cal estudiar i fomentar la combinació

Foto Gubert

FERRMED, que demana una línia d'ample UIC d'Algesires a Estocolm, dient que només fins a Figueres. Si la Generalitat prova de tira-ho endavant pel seu compte, s'entrebancarà amb les clàusules del contracte signat amb Tp Ferro; concretament amb la que diu que qualsevol millora en les infraestructures que pugui comportar un perjudici per la concessionària del túnel del Pertús, li donarà dret a rebre indemnitzacions o a allargar la concessió de 50 anys. És a dir que van instituir un monopoli perfecte, com va dir en Pere Padrosa de Transports Padrosa a les jornades de mobilitat del castell de Sant Ferran de fa unes setmanes). Hi ha unes declaracions d'en Corregel, representant de Tp Ferro, on ve a dir que si l'administració anés per aquí violaria la legislació europea. Això, que pot semblar increïble, no ho és tant si tenim en compte com la UE ha cedit sistemàticament davant dels interessos empresarials en els darrers vint anys i també el que s'ha arribat a pactar en les rondes negociadores de l'OMC. Hauríem de comprovar qui té raó, no ?).

3.- A nivell de serveis. Augmentant la freqüència de pas fins a 1

transport-marítim/ferrocarril, tot aprofitant el Port de Portvendres. Diu que la línia té un paper a jugar perquè no està clar el paper que podrà jugar al línia d'alta en el tema de les mercaderies. En qualsevol cas, cal també molta més col·laboració Generalitat-Consell General i l'eurodistricte, que s'està constituint, hi ha d'ajudar.

Ponències

Tot seguit hi ha tot un conjunt d'intervencions de tècnics vinculats a empreses privades i a la Generalitat que es dediquen a defensar els seus interessos i a propugnar una major liberalització del sector i, en alguns casos, a defensar la plataforma d'El Far. Ens limitarem a ressenyar aquells aspectes que se surtin de la norma que acabem d'expressar. En Jordi Julià i Sort, enginyer, diu que cal utilitzar una diversitat de trens per cobrir totes les necessi-

reforçar la línia, en mercaderies i passatgers, sense pensar en fronteres, (però resulta que els sistemes de senyalització i de subministrament elèctric no són compatibles i que els estats pensen, sempre, en línies frontereres que són una de les raons de la seva existència).

Intervenció de Manuel Villalante. Director General de Transports de la Generalitat de Catalunya.

D'un altre caire va ser la intervenció de Villalante que va demostrar una barra molt considerable a l'hora de reescriure la història.

Va parlar del problema d'ajustar l'oferta i la demanda en el tema del transport.

Va dir que calia augmentar l'oferta d'infraestructures però

amb intel·ligència per aconseguir la màxima eficiència. Va quedar clar que, malgrat el que passi a Europa, la Generalitat continuarà amb la seva obsoleta política d'augmentar indefinidament la seva oferta

va aprofitar tots els recursos disponibles jugant amb la intermodalitat trens/autobusos. Va ressaltar que el seu govern tenia competències en serveis i no en infraestructures i que no en tenia en l'àmbit tranfronterer.

Va dir que el futur de Portbou passa per mercaderies i viatgers i que el servei de viatgers es basa en el nus intermodal de Figueres. Que, mentre en el cas de les mercaderies, el futur era clar, en els dels passatgers tot estava per fer. Va dir que ells jugarien a potenciar la intermodalitat autobús/tren a la comarca i a crear demanda a les estacions intermèdies, com és el cas de l'estació de Vilajuïga (per a la zona de la serra de Rodes, Roses i Castelló). Que posarien un tren cada hora a la línia de Portbou i que el nou sistema de rodalies de Girona, arribaria a Figueres i que s'hauria de crear un nou sistema de rodalies internacional.

Va esmentar que tot això estava contemplat al Pla de Transports de Viatgers de Catalunya (2008-2012), que estaria aprovat en qüestió de setmanes, i que se'n derivarien uns plans comarcals i que el de l'Empordà ja estava en marxa.

En aquest sentit cal dir que la Plataforma "Salvem el Tren de l'Empordà" va presentar al·legacions a aquest Pla – encara no les han contestades, per cert– i que ho van fer, entre d'altres raons per les següents:

- Aquest Pla ni mencionava el tram Figueres-Portbou de la línia i encara menys les connexions internacionals;
- El nombre de trens era el que ja hi ha ara;
- No s'especificava quins serien regionals i quins semidirectes (Cat. Exprés) i això feia que ens teméssim la supressió de semidirectes amb la "sana" intenció d'afavorir els nous trens Avant que circularien per la línia d'alta (i que valen el doble); –val a dir que el conseller va confirmar

Foto Gubert

tats. Per exemple, utilitzar trens molt més petits però amb més freqüència de pas. Això ja es fa a molts països i funciona. L'exconseller de la Generalitat de l'època Pujol, Albert Vilalta, fa una extravagant –hi havia traducció simultània– intervenció en alguna cosa semblant al Francès. Diu bertranades com que el TGV ha salvat el ferrocarril o que no es pot culpar a la nova línia de l'AVE de l'abandonament de les interconnexions internacionals. Cal

d'infraestructures, especialment de carreteres, és clar. No han arribat ni al nivell de la dreta francesa que, si res més no de boqueta, està fent el pas cap a polítiques de gestió de la demanda (restriccions a la circulació de camions i vehicles privats, fi de la construcció d'autopistes, "internalització" dels costos del transport per carretera, etc.). Va fer una defensa de la política de la Generalitat pel que fa al transport públic dient que busca-

aquesta hipòtesi en una resposta al diputat Santi Vila al parlament—;

- El nou sistema de rodalies de Girona, moria a Flaçà.

La intervenció de Villalante fa pensar que modificaran el Pla, com a mínim en part i que en traurem alguna cosa, però es va explicar com si la versió original del Pla ja recollís tot això i els ajuntaments i la Plataforma s'haguéssim queixat per vici.

Va acabar demanant complicitat entre la gent i les administracions. Molt significatiu: no va fer ni una sola menció a les opinions de Fomento. Si hagués estat en condicions d'assegurar el suport de Fomento a totes aquestes mesures,

anys perquè ho arribi a ser.

Ara mateix hi ha moltes estacions i instal·lacions amenaçades, l'exemple de Cervera. Per tant, cal treballar per conservar i modernitzar el que tenim.

Voluntat d'entesa amb Catalunya per augmentar els serveis de mercaderies i viatgers.

Intervenció de Michel Molly. Alcalde de Cotlliure i membre del Consell General PO.

El transport públic és més que una prioritat: és una obligació.

El Port de Portvendres, molt important en el passat, ara estan-

cat, però amb moltes possibilitats de futur.

La línia del tren Perpinyà-Cervera-Portbou-Girona és molt important pel futur del turisme. El turisme ha de venir en tren a la nostra zona.

Intervenció de José Maria Arias. Enginyer de Camins i expert en matèria ferroviària a nivell internacional.

La situació dels darrers anys: disminució del transport de mercaderies per ferrocarril; la carretera va guanyar terreny perquè el transport per carretera ha externalitzat els seus costos (accidents, congestions, construcció d'infraestructures, contaminació, emissions gasos efecte hivernacle, etc.). Com que tot això no es tenia en compte, el ferrocarril era ineficient, sobretot en distàncies

inferiors als 500 Km.

Ara mateix, les deslocalitzacions, sobretot cap a l'Àsia, han fet que els moviments de mercaderies als ports hagi crescut molt (un 10% anual al Port de Barcelona). Pensa que, amb crisi i tot, és raonable pensar que pot créixer, com a mínim un 3% anual, en els propers anys. Per tant, el transport de mercaderies amb contenidors continuarà augmentant.

Això vol dir, que el transport combinat de contenidors, vaixell-tren-camió té molt de futur si aconseguim tenir bons ports i un entorn adequat. Perquè el transport combinat sigui competitiu en el punts de ruptura de càrrega ho hem de fer molt millor. Calen sistemes eficients per passar d'un sistema a l'altra amb rapidesa. S'ha de resoldre el problema que suposen els nusos de concentració de població, que provoquen la saturació de les línies amb trens de passatgers i bloquegen el desenvolupament del transport de mercaderies. D'aquí la defensa de vies exclusives per mercaderies.

En bon exemple de Suïssa: 66% de les mercaderies en ferrocarril, 34% per carretera. Infraestructures exemplars amb pendents màxims de 5 mil·lèsimes, quan aquí són de 20, i tota mena de millores tecnològiques. (No va dir que tot això ha estat possible perquè les taxes que paga el transport per carretera van destinades a millorar la xarxa ferroviària i el Transport públic. Suïssa va ser un dels primers països en fer el que ara vol fer França: prohibir creuar el seu territori en camió i internalitzar els costos del transport per carretera a base de taxes que són un precedent de l'eurovinjeta, és a dir, gestionar la demanda enlloc d'augmentar indefinidament l'oferta de autopistes, cinturons i rondes).

Intervenció de Pablo Antolin. Director General de CADEFER.

Foto Gubert

creieu que hauria deixat de fer-ho? Això vol dir que el PTVCAT, com a mínim pel que fa al ferrocarril, és poca cosa més que paper mullat.

Intervenció de Jean Louis Álvarez. Conseller General de Transports del Consell General de PO.

El Consell General PO no té competències en la matèria, però s'interessa pel transport ferroviari i aposta pel transport públic.

El tram Perpinyà-Montpeller no és d'alta velocitat i passaran molts

La previsió de construcció del tercer carril, suposarà, a la llarga, la desaparició del model de transbordament a Portbou i el canvi d'eixos a Cervera.

La comarca no té massa crítica industrial.

No podem funcionar com a centres intermodals per la situació, la manca d'enllaços per carretera i d'espai per emmagatzemar.

Noves oportunitats a Portbou/Cervera:

- 1.- Manteniment integral de trens i vagons.
- 2.- Especialització en transport exclusivament ferroviari de productes pesats i a la menuda.

Intervenció de Phillipe Galano. Conseller Regional Languedoc-Roussillon del PCF.

Cal polititzar el problema: el mercat pot fer desaparèixer Portbou i Cervera. La liberalització ferroviària no beneficiarà Portbou i Cervera. La liberalització de viatgers el 2009 pot tenir conseqüències nefastes, tot i que és una qüestió política. Es pot evitar.

Cal retornar a la idea del servei públic: la lliure competència és la llei de la selva. Quina Europa volem, la del lliure mercat salvatge?

La cimera és positiva: una idea internacionalista.

Intervenció del representant de la Cambra de Comerç de Girona.

Continuen en la línia tradicional de no denunciar el tram del túnel de peatge del Pertús. Convé recordar que si ho han fet i de manera molt destacada, tan l'associació FERRMED com la Cambra de Barcelona. Ens preguntem sí és que els empresaris de Girona no exporten o és que els agrada pagar peatges o, simplement, és que la Cambra no representa els seus interessos.

No contents amb això, encara sostenen i donen per bones totes

les informacions generades des de Tp Ferro, com ara que serà més barat el peatge del túnel del Pertús que no pas el transbordament i canvi d'eixos de Portbou/Cervera.

Intervencions des del públic.

Hi ha diferents intervencions de sindicalistes, tot criticant la liberalització dels serveis ferroviaris, que s'està tirant endavant, malgrat ha estat desastrosa a Anglaterra i a d'altres països i insistint a parlar dels problemes de Portbou i Cervera.

Un senyor que treballa a ADIF, fa una intervenció posant en dubte moltes de les afirmacions fetes pels senyors Nadal i Vilasante al matí.

Cloenda dels actes del dia 18.

Alcalde de Portbou.

Hem complert amb les expectatives de la cimera.

La intervenció del Sr. Nadal ens ha donat una certa esperança en mercaderies i viatgers.

Cal una bona línia Perpinyà-Girona, complementària de l'alta velocitat.

En una propera Cimera haurem de comptar amb Fomento i el Ministeri de Transports francès i el Consell Regional Languedoc-Roussillon.

Alcalde de Cervera.

El tram Perpinyà-Montpeller d'alta velocitat no serà abans del 2022.

Ha d'existir una forta pressió social i territorial per reunir en una taula tots els interlocutors i

fer possible una línia moderna Perpinyà-Cervera-Portbou-Girona.

Foto Gubert

S'han d'activar unes taules de treball a banda i banda de la frontera, la Cimera només és l'inici de tot el procés.

Dimecres 19 de novembre.

Obre la sessió Marc Salas del Comitè organitzador. Diu que a Cervera, pel possible tancament d'un Centre de manteniment de tren, que es vol traslladar a Perpinyà o a Nîmes, es poden perdre entre 45 i 60 llocs de treball directes.

Intervenció de Laurent Martin. CGT-Cheminots

Presenta la moció contra el tancament del centre de manteniment ferroviari a Cervera.

Intervenció de Pep Gou. Plataforma Defensem el Tren de l'Empordà.

Cal difondre la problemàtica de

Cervera a tota la comarca de l'Alt Empordà.

Futur esperançador però present molt feixuc, amb amenaces.

És vital assegurar les interconnexions ferroviàries internacionals Portbou-Cervera.

S'ha de combinar la mobilització popular amb l'acció institucional tot seguint el model de la MAT.

Enrique García. Sindicat de treballadors de circulació d'ADIF.

Destaca que no hi ha cap compromís de l'estat espanyol ni del Consell Regional.

Línia de regionals: un tren cada hora. Cal concretar-ho.

Demandar un centre de neteja a Portbou.

Mercaderies. Tercer carril podria beneficiar Portbou/Cervera, però amb modernització d'instal·lacions.

Pep Gou. Plataforma Defensem el Tren de l'Empordà.

Cal fer propostes conjuntes a les administracions implicades a banda i banda.

La línia de Portbou ha de ser d'ample europeu, altrament estem beneficiant el túnel del Pertús que és una vergonya política i econòmica en majúscules.

Caldrà estar molt atents a la versió final del Pla de Transports de Viatgers de Catalunya per veure en què queden les promeses.

Les interconnexions ferroviàries internacionals són vitals.

S'ha començat una feina però caldrà mobilitzar el territori.

Representant sindicat Català CGT.

A favor del tercer carril Figueres-Portbou.

Intervenció de Jean Rouche. Director de mercaderies de la SNCF-Sud-Est.

Intercanvis Estat espanyol/Estat francès, en els darrers 10 anys s'ha doblat el comerç però la participació del ferrocarril ha baixat.

Problemes tècnics entre estats: sistemes de senyalització diferents; limitació de longitud dels trens (450 m. a l'estat espanyol i 700m. a l'estat francès); diferències en el subministrament elèctric. Tot això, afegit al fet que en el tram Tp Ferro i a rampes del 18 per mil, que obliguen a renunciar a les mercaderies pesants i/o a utilitzar dues màquines tractores, que potser caldrà canviar de maquinistes per problemes idiomàtics i al fet que cal pagar un peatge, fa que no pensi que el transport de mercaderies per la línia d'alta sigui massa interessant.

La mateixa existència de les instal·lacions del Voló, per carregar els camions al tren, fa que no vegi molt competitiu el tram Tp Ferro.

Creu que Portbou i Cervera tenen la feina garantida per molts anys si són capaços de fer més fluïda la frontera. Cal fer inversions, per exemple, per permetre trens més llargs.

També juga al seu favor el fet que l'ample UIC tardarà molts anys a estendre's a tot l'estat i, per tant, continuaran arribant a Portbou trens dels dos amplex d'eixos, encara que a Catalunya s'implanti l'ample europeu.

Tancament de les Jornades.

Tanquen les jornades els alcaldes de Portbou i Cervera i el Delegat de la Generalitat a les comarques gironines Sr. Martinoy, el qual fa esment a les possibilitats de l'Eurodistricte per articular un tren entre Perpinyà i Girona i també per potenciar el transport de mercaderies.

Conclusions.

Aquesta convenció/cimera ferroviària internacional, obre possibilitat de millora del nostre ferro-

carril, tant pel que fa als viatgers com a les mercaderies. És una gran esperança de futur, però el problema és la precarietat del present

Ara caldrà iniciar, obrir les taules de negociació i comprometre políticament les administracions. És un problema eminentment de voluntat política i de saber coordinar tots els actors que intervenen en el procés. Es plantegen de cara al futur una sèrie de qüestions:

1.- Tercer carril fins a Portbou sí però amb modernització d'instal·lacions, especialització de tràfics, noves tasques per rendibilitzar les instal·lacions i un pla social per evitar, possibles, acomiadaments traumàtics.

2.- Fer compatible viatgers i mercaderies. Totes dues coses s'han de millorar, tot sabent que el tema de passatgers és, ara per ara, més precari.

3.- Agafar el rave per les fulles en el tema de les connexions transfrontereres. Fer arribar la problemàtica a totes les administracions, fins i tot a les europees.

4.- Difondre la idea que el tren és vital per al futur del turisme de la zona.

5.- S'ha de crear un mecanisme de treball pel futur entre Cervera i Portbou.

6.- S'ha d'estar disposat a combinar mobilització popular i acció institucionals per aconseguir fer seure a les dues administracions que, ara per ara, tenen les competències.

7.- L'Eurodistricte ha de jugar un paper en tot el procés, com a coordinador d'administracions.

8.- Serà possible comptar amb el suport sindical si es fa una defensa seriosa dels llocs de treball amenaçats i se'ls associa al procés. Això vol dir que cal donar-los més participació que la que han tingut fins ara. A més, s'ha de buscar la complicitat de tota mena de col·lectius per fer del tema una qüestió de país. ■

LLENGUA

LLIBRES

2009. ANY DE CELEBRACIONS LITERÀRIES, per Teresa Puig.

Aquest 2009, podem celebrar els 200 anys del naixement d'Edgar Allan Poe (*El gat negre*) i de Charles Darwin (*L'origen de les espècies*). Els 150 del naixement d'Arthur Conan Doyle (*El món perdut*) i de Kenneth Grahame (*El vent entre els salzes*). Però també 150 de la mort de Wilhelm Grimm (*Hansel i Grettel*, *Blancaneus* etc).

Michael Ende (*La història interminable*, *Momo*, *Guerra de botons*) i Miquel Martí i Pol, el poeta de

Roda de Ter en complirien 80. Qui sí que els farà serà Ursula K. Le Guin (*Els llibres de Terramar*).

Fa 50 anys van morir Joan Amades (*Costumari Català*) i Carles Riba (*Aventures de Perot Marrasquí*) i en fa 25 que ens va deixar l'il·lustradora Lola Anglada (*El més petit de tots*). Però celebrem els 80 anys d'*Emili i els detectius* d'Erich Kastner, els 45 d'*Els fills el bufador de vidre* de l'escriptora sueca Maria Gripe, i de producció catalana en fan 40

La colla dels deu de Joaquim Carbó i *Rovelló* de Josep Vallverdú, i 30 son els anys que té *Ulls de gat mesquer* de Joan Barceló i *Escenaris fantàstics* de Joan Manel Gisbert.

De segur que me'n deixo molts, perquè sempre hi ha alguna cosa a celebrar. Com veieu, 2009 ens dóna una bona excusa per passar per la biblioteca i llegir alguna d'aquestes obres, us hi esperen!. ■

DES DE LA BIBLIOTECA, per Teresa Puig.

La biblioteca agraeix a la Llibreria de Arte Contemporáneo *Loring Art* la donació de 23 llibres interactius per a la mainada de Bruno Munari de les editorials Corradini Editore i Editorial Gustavo Gili a més de 15 exemplars esparsos de *La revista sobre diseño gráfico aparentemente desaparecida GRRR n° 15* i un quants exemplars de *GRRR* en el número especial de la Festa del Grafisme duta a terme per aquest col·lectiu a Portbou el primer cap de setmana del passat mes d'octubre.

Daniel Martínez ha portat llibres de teatre: En castellà: *El mismo amor* de Manuel Linares Rivas. *La frescura de la fuente* de P. Muñoz Seca. *¡Que viene mi marido* i *Yo quiero* de Carlos Arniches. *Un caradura* d'Adolfo Torrado. *Entremeses* de Serafín i Joaquín Álvarez Quintero. *La millona* d'Enrique Suárez de Deza. *La marimandona* de José Ramos Martín. *Haz el favor de morirte* d'Antonio Paso. *La educación de los padres* de José Fernández del Villar. *Mi padre* de Pedro Muñoz Seca. *¡Que solo me*

dejas! d'Antonio Paso (fill). *Los hijos de la noche* de Leandro Navarro. *Las ladronas somos gente honrada* i *Usted tiene ojos de mujer fatal* d'Enrique Jardiel Poncela. En català: *Per no entendre el català* de Josep Bordas i Flaquer i *Llancem les armes!* De Marian Amat. A més d'un llibret d'acudits: *Lo que hablan las mujeres*.

El senyor Windish, lector assidu d'aquesta biblioteca, ens ha donat totes aquestes novel·les: *Eugénie Grandet* de Balzac. *La nausée* de Jean-Paul Sartre. *Un jour tu verras* de Mary Higgins Clark. *Cadavre X* de Patricia Cronwell. Dos novel·les en un sol llibre: *La fiancée de Case Fortune* de Peggy Moreland i *Une passion anglaise* de Julie Cohen. El llibre de Nicholas Pileggi del que es va fer la pel·lícula *Casino* amb fotos del rodatge (Robert de Niro, Sharon Stone etc). L'autobiografia de l'ex primera dama francesa Bernadette Chirac *Conversation*. Les obres de teatre: *On ne badine pas avec l'amour* d'Alfred de Musset. *Le Tartuffe* i *L'avare* de Molière.

Candide "profil d'une oeuvre" de Voltaire. *Apologie de Socrate*, *Criton*, *Phédon* de Plató. I per acabar 3 de sèrie negra: *Calibre 38* de Victor Rosen. *Monsieur* d'Alain Gagnol i *Le syndrome du volcan* de Gérard Lecas. Tot en francès. Anna Perich i Salas ens ha fet arribar el catàleg de la 1ª Ruta de l'Art de Castelló d'Empúries que del 17 a l'19 d'octubre es va fer a la vila comtal. Si no hi va poder anar en trobareu un bon resum a la lleixa 19 B, la lleixa d'art.

Juan Miguel Terraza ens fa arribar 4 exemplars més de la revista *Castell* corresponents als números 19 al 22.

El senyor Bartret ha donat *El curios incident del gos a mitjanit* de Mark Haddon, original títol per una novel·la que no s'assembla a cap altra en què un nano de quinze anys amb lleu autisme decideix investigar qui ha matat el gos de la seva veïna qüestionant ben aviat el sentit comú i el comportament dels adults que l'envolten. *Un home de paraula*

d'Imma Monsó, singular tractat del dol i l'intent de reconstruir la presència del ésser desaparegut. *El Danubi* de Claudio Magris, paisatges, ambients, trobades, reflexions i experiències d'un viatge que recorre el vell riu.

L'Elisabeth i en Jordi Casadevall ens han dut 4 obres en alemany: *Im Westen nichts Neues* d'Eric Maria Remarque, *Drei Frauen* de Robert Musil, *Montauk* de Max Frisch i el recull de receptes de cuina a més de consell dietètics i gimnàtics de Betty Bossi: *Schlank fit & gesund*. Gràcies, nois. Josep Socias ens ha regalat un col·lecció nova de trinca (any 2002) composta de 24 volums dels grans clàssics de la novel·la d'aventures i com no podia ser de cap altre manera, encapçalem el prestatge amb *Robinson Crusoe* de Daniel Defoe, i el seguiran: *Moby Dick* d'Herman Melville, *El libro de las tierras vírgenes* i *Capitanes intrépidos* de Rudyard Kipling, *La isla del tesoro* i *El señor de Balantray* de Robert Louis Stevenson, *Las minas del rei Salomón* de Henry R. Haggard, *El mundo perdido* d'Arthur Conan Doyle, *El último mohicano* de Fenimore Cooper, *El lobo blanco* de Paul Feval, *El prisionero de Zenda* d'Anthony Hope, *Las aventuras de Huckleberry Finn* i *Un yanqui en la corte del rei Arturo* de Mark Twain, *Ivanhoe (I, II)* i *Quintín Durward* de Walter Scott, *Las aventuras de A. Gordon Pym* d'Edgar Allan Poe, *Los tres mos-*

queteros (I, II) d'Alexandre Dumas, *Tartarin de Tarascon / Tartarin de los Alpes* d'Alphonse Daudet, *Las cuatro plumas* d'A.E.W. Mason, *La Pimpinela escarlata* de la Baronessa d'Orczy, i acabem el prestatge amb *Los últimos días de Pompeya* de Bulwer Lytton.

Més llibres que van entrant: *El último judío* de Noah Gordon. *El dios de las pequeñas cosas* d'Arundhati Roy. *Un grito en la noche* de Mary Higgins Clark. *El caso Bourne* de Robert Ludlum. *La insostenible lleugeresa del ser* de Milan Kundera. *Ciudadano Max* d'Alberto Vázquez-Figueroa. *La japonesa* de Jordi Coca. *La fortaleza digital* de Dan Brown (l'autor de *Ángeles y demonios* i *El Código DaVinci* que encara no hi és a la biblioteca). Dues d'intriga d'Stephen King: *La chica que amaba a Tom Gordon* i *Carretera maldita*. De Josep Albanell *Ventada de morts* premi de la Crítica Serra d'Or, policíaca, fantàstica, històrica i violenta. *Manhattan Transfer* de John Dos Passos és la novel·la de Nova York, editada el 1925, una generació i més de 100 personatges. *El bell estiu* de Cesare Pavese. *Les darreres cartes* de Jacopo Ortis d'Ugo Foscolo. *La ciutat dels somriures* de Martí Gironell, abans de la exitosa *El pont dels jueus*, Gironell va anar dues vegades a Bombai i aquest llibre n'és el fruit. *Cercant la llibertat (Anys perillosos)* de Llorenç Torrent recerca

història amb el testimoni dels protagonistes d'uns fets que ningú vol que tornin a succeir però tampoc no volem oblidar-los. Nieve de l'escriptor turc Orhan Pamuk, un retorn de l'exili decebedor, thriller polític. *Cartes al cel* de Jordi Vila-Abadal i Vilaplana, antic monjo de Montserrat que manté correspondència amb al company Gregori Minobis, al Cel des de l'any 1965. *Comer es una fiesta* del fotògraf, restaurador i gastrònom vocacional Leopold Pomés. (Bones receptes). *Memoria personal*, autobiografia del pintor Antoni Tàpies. *Desaparecidos* de Rafel Torres sobre la Guerra Civil espanyola.

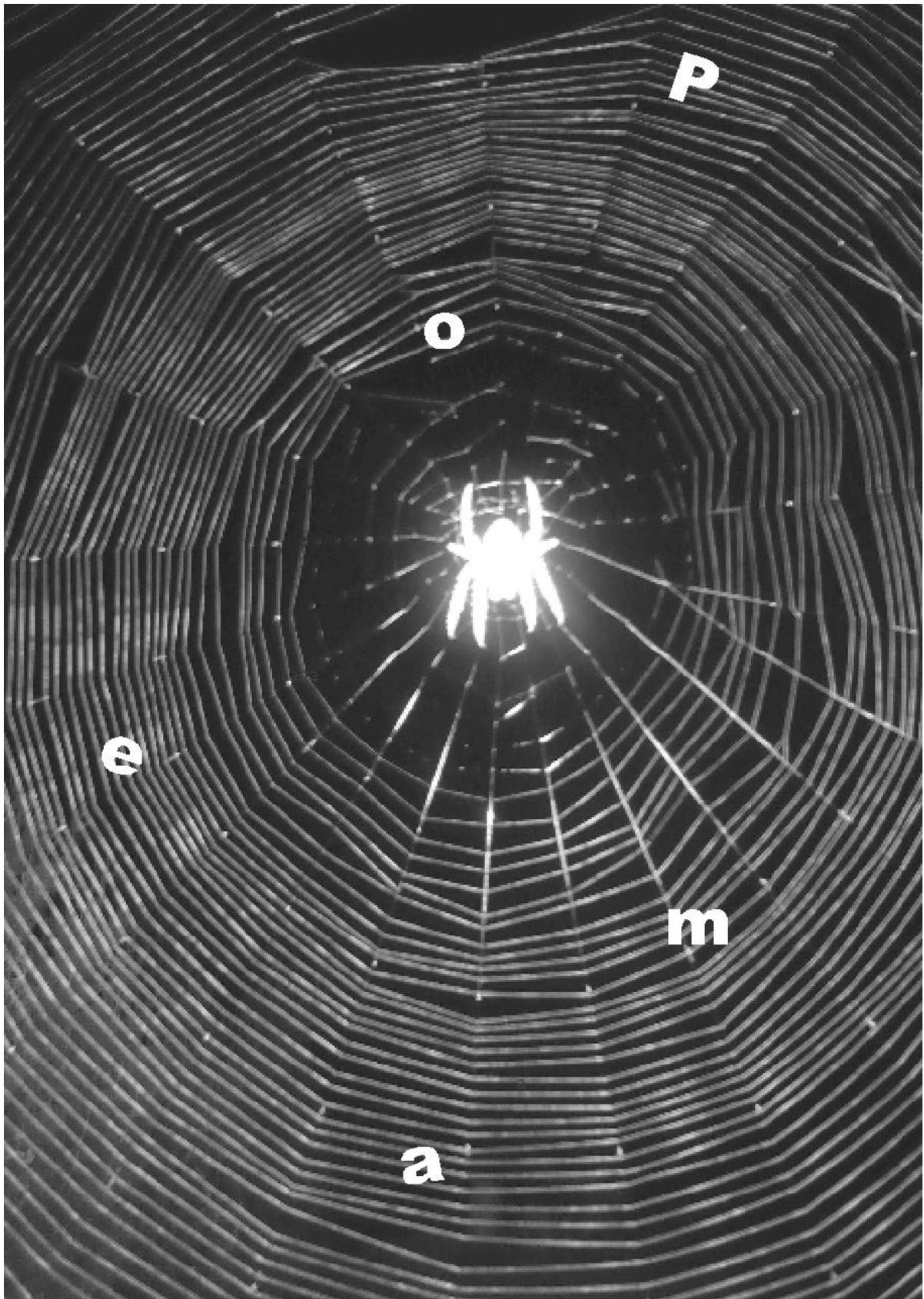
Sortit de l'experiència del Fòrum de Frankfurt 2007 ens ha arribat un llibre-memòria d'allò que es va viure i va significar la presència de Catalunya com a país convidat en aquella mostra. L'art, la cultura i la catalanitat en aquest llibre: *Carrers de frontera. Passatges de la cultura alemanya a la cultura catalana. Vol. II* d'Arnau Pons i Simona Skrabec i editat per l'Institut Ramon Llull. *La traïdora* de Gudrun Pausewang. *Mujeres en el franquismo. Exiliadas, nacionalistas y opositoras* de Carmen Alcalde amb pròleg de M. Vazquez Montalbán. *La Reina de los condenados* la tercera part de les *Crónicas Vampíricas* d'Anne Rice, la de *Entrevista con el vampiro*. Ho recordeu?. ■

Terminal ADIF Mercaderies
17497 Portbou (Girona)
Telèfon (00-34) 972 390 404 Fax (00-34) 972 390 482
logistica@cadefer.es

POEMES VISUALS

“ATRAPA-POEMES”, per Agustí Calvo

POESIA

OH CATALUNYA!

per Simó
Granollers
i Batlle

Catalunya ets nostra llar,
Montserrat vetlla l'afer,
la planura és la intendència
al Mar Nostre fa el complert,
què més necessita un poble
tenint el viure cobert,
els camins del món a dojo
i l'esperit ample i obert,
aquella fe que aquí mana
no troba el planeta igual,
que no en pensa ni s'avalava
per la inèrcia fer-ne mal;
quina llei aquí ens governa
que ens permet tant d'amor,
ella és prou, ho tenim tot
amb un bany de germanor;
aquesta terra es fa obligada
a estimar-la tot el cor,
si estàs lliure de preceptes
has de donar-li el teu suport;
Catalunya jo t'estimo
sense menysprear ningú,
en són tots els meus desitjos
aquells que són bons per a tu;
per quan servis despulles
és bo que ho tinguis present,
que ho vaig mamar de la mare
el jorn del seu naixement.

ENTRE CEL I MAR, per Renada

Entre cel i mar
fa de bon flotar
amb el cos suspès
lliure i sense pes
els ulls plens d'atzur
quan l'aire és tan pur ...

Entre mar i cel
sens por ni recel
fa de bon surar
i deixar-se anar
en la fonda pau
del silenci blau.

NIT CELESTIAL, per Ramon Crusí i Moré

Batega la natura
avui ningú l'atura,
és la nit celestial
és vesprada de Nadal.

Violins i violes
s'escolten per l'ample cel,
àngels amb ocarines
canten boniques rimes.

Espurnes de diademes
brollen de les estrelles,
floreix la poesia
divina fantasia.

Per tota la contrada
la nit és estelada,
l'entorn s'ha engalanat
en espera del nou-nat.

Brogit a l'establia
el miracle s'albira
i de sobte un esclat!
doncs arriba l'esperat.

Ja plora el Jesuset
ja li donen el xumet,
ja li canten nadales
ja dringuen les campanes.

És festa casolana
a les llars catalanes,
és festa solemnia
el miracle de Nadal.

REFRANYS CATALANS

*Quan canta la puput, el bon temps és vingut.
Qui no llaura a l'hivern, a l'estiu se'n ressent.
La fruita de vora del camí és del veí.
La figa pelada put a arengada.
Vinya vora camí, prat vora ribera i dona finestre-
ra, tots tres fan mala fi.
Costum que no és bo, per costum no es fa millor.*

CALAIX DE SASTRE

INFORMACIÓ LOCAL: 08 EN TITULARS, per Joan Gubert i Macias (Cronista Local)

Aquest compendi és el resultat d'oferir un resum de les notícies més significatives de tot l'any 2008 a Portbou, que han sortit a la premsa diària. Cal destacar que la data només assenyalava el dia en què apareix la notícia al diari o setmanari i que els titulars són literalment transcrits. Arxiu de l'autor.

- **2 de gener. Difonen un ban per restriccions d'aigua.** L'alcalde de Portbou, Antoni Vega, ha difós un ban per comunicar als veïns de les restriccions d'aigua per afrontar la sequera. Entre altres mesures es restringeix l'ús d'aigua per a reg en parcs i jardins.
- **4 de gener. Portbou vol una variant pels camions de mercaderies.** L'Ajuntament demana una variant per als camions de mercaderies que diàriament travessen el municipi cap a l'estació ferroviària. Això és el que ha tramès al Ministeri de Foment, a qui també demana que s'acabi l'obra de la N-260 fins al frontera.
- **12 de gener. Els ajuntaments de Colera i Portbou neguen la llicència al parc eòlic Tramuntana.** Segons va dir l'alcalde, la tramitació s'ha accelerat "a causa de la insistència de la Generalitat per tirar endavant el projecte".
- **15 de gener. La Plataforma antimolins interposa un contenciós contra el parc eòlic de Portbou.** Amb aquest recurs, la Plataforma espera poder ajornar el projecte. (...) L'entitat ja va interposar, el passat 11 d'abril de 2007, un recurs extraordinari de revisió contra les autoritzacions administratives de la Direcció General d'Energia i Mines (...).
- **19 de gener. L'Estat es compromet a acabar la millora de la N-260 fins a la frontera.** El director general de carreteres de l'Estat, Francisco Criado, s'ha compromès amb l'Ajuntament de Portbou a acabar les obres de millora de la carretera N-260 en el tram final fins a la frontera.
- **25 de gener. Walter Benjamin es podria incloure a les rutes de l'exili.** La comissió de Govern del Consell Comarcal de l'Alt Empordà ha aprovat impulsar un projecte de localització, senyalització i estudi de les rutes de l'exili, vinculat al Museu de l'Exili de La Jonquera i a les associacions que es dediquen a la recuperació de la memòria històrica.

Celebració del centenari de la Sra. Beatriz March Pedraza

acabat la resta de tràmits per començar les obres. (...) Després de les negociacions, s'ha acordat que la Generalitat hi destinarà 100.000 euros, l'Ajuntament 30.000 i la resta el Bisbat.

- **12 de febrer. Portbou aprova adequar tot l'enllumenat exterior del poble.** Aquesta proposta del ple s'ha sotmès a informació pública durant un termini de trenta dies perquè pugui ser examinada i s'hi puguin presentar suggeriments i al·legacions.
- **22 de febrer. Invertiran 750.000 euros en la millora dels carrers de la zona comercial de Portbou i els restringiran al trànsit.** L'últim ple de l'Ajuntament va aprovar inicialment els projectes per millorar aquesta zona. En concret, la reforma afecta el carrer del Mar, la plaça Mercat i la plaça Pompeu Fabra.

- **4 de març. Portbou demana ajuts per drenar el pantà i reparar l'esquerda.** L'Ajuntament ja ha demanat a l'ACA una subvenció de 468.000 euros perquè es comencin els treballs de drenatge per treure tot aquest material dipositat i al mateix temps s'aprofitaria per tancar l'esquerda.
- **7 de març. El sector ferroviari es reuneix a Portbou en un acte reivindicatiu.** Portbou va convertir-se ahir en l'escenari de la novena jornada d'acció ferroviària internacional. Convocada per la Federació Internacional dels Treballadors del Transport (ITF), la mobilització defensava el futur del ferrocarril en el qual prevalgui el servei públic, segur i de qualitat.
- **7 de març. Una veïna de Portbou es troba un banc de la Diputació a casa seva.** Una veïna de Portbou, Àngels Balot, ha denunciat a través d'un contenciós administratiu a l'Ajuntament de Portbou després que aquest instal·lés un banc de la Diputació de Girona (...).
- **14 de març. Berlín exposa el tribut a Benjamin de Portbou.** El museu Martin Gropius Bau de Berlín mostra des d'ahir les espectaculars intervencions de l'artista Dani Karavan, entre elles l'homenatge a Walter Benjamin de Portbou.

- **1 d'abril. El govern de Portbou edita el primer número del butlletí informatiu.** La revista sortirà cada semestre i pretén donar a conèixer actuacions que en porten a terme per part de l'equip de govern (PCS-ERC).
- **1 d'abril. Actuacions de neteja a Portbou.** L'Ajuntament de Portbou està portant a terme una sèrie d'actuacions de neteja en diversos punts del terme. Darrerament s'han acabat els treballs a la zona de l'abocador municipal (...).
- **4 d'abril. Restauradors enfadats per la reducció de les terrasses de la platja Gran rebenten el ple.** Al ple s'intentava ratificar el pla d'usos de la Platja Gran aprovat en junta de govern amb el qual estan totalment disconformes els empresaris. Davant la pressió d'aquests, l'alcalde (PSC), Antoni Vega, va optar per suspendre la sessió (...).
- **8 d'abril. Portbou comença a rehabilitar l'antic ajuntament tot esperant ajuts.** L'Ajuntament de Portbou començarà a rehabilitar per fases l'edifici de l'antic ajuntament que ha de ser la seu de la Fundació Walter Benjamin després que el finançament del projecte, elaborat pel reconegut arquitecte Norman Foster no s'acabi de concretar.
- **8 d'abril. Les dones de Portbou organitzen una sortida i diverses activitats.** Després de celebrar el Dia de la Dona Treballadora (...).

ra (...) van organitzar un taller de teràpia de riure (...). Per acabar el programa d'actes de març, una trentena de portbouenques van anar de cap de setmana a Lloret i Tordera.

- **16 d'abril. Llançà, Colera i Portbou fan l'Agenda 21 conjuntament.** Segons va explicar l'alcalde de Llançà, Pere Vila, "l'Agenda 21 obre les portes cap a una col·laboració supramunicipal i ha d'ésser el full de ruta que ens marcarà on ens trobem i cap a on volem anar en temes medioambientals, turístics i socials (...)
- **6 de maig. Reformaran el passeig de Portbou el 2009, després d'un acord amb els bars.** L'Ajuntament de Portbou i els responsables dels bars i restaurants que hi ha al passeig marítim han acordat que la reforma que s'ha de fer en aquest espai es faci de cara a l'any que ve.
- **13 de maig. Portbou dedicarà a inversions dos dels tres milions del pressupost.** Les partides més importants, però, van dedicades a l'arranjament del carrer del Mar (...). S'hi invertiran 740.000 euros. També la nau polivalent (300.000) i l'arranjament de les cobertes de l'antic ajuntament i la sala la Congesta (...) a més de les milleres en l'enllumenat.
- **19 de maig. Portbou tindrà un local per a joves a l'antic ajuntament a principis de 2009.** Aquest espai és una de les actuacions previstes pel pla local de joventut 2008-2011, que l'Ajuntament va aprovar en l'últim ple ordinari. El pla preveu la contractació d'un dinamitzador juvenil que ha de desenvolupar projectes com la taula de salut (...) i també preveu el consell de joves, que ha de servir per fomentar la participació.
- **13 de juny. Portbou s'indigna amb RENFE per eliminar el primer tren de Figueres.** RENFE ha decidit eliminar aquest comboi tan matiner que era utilitzat sobretot per treballadors que començaven la seva jornada laboral a les 8 del matí (...). La companyia argumenta "que és un canvi logístic" i no dóna més explicacions.
- **17 de juny. Portbou prohibeix els gossos a les platges.** L'Ajuntament de Portbou ha aprovat la modificació de l'ordenança municipal sobre convivència ciutadana. Durant tot l'any queda prohibit l'accés dels

gossos, sota cap condició, a les diverses platges de la població.

- **17 de juny. Portbou i Cervera preparen una cimera sobre el ferrocarril per a la propera tardor.** L'Ajuntament de Portbou està treballant amb el de Cervera per organitzar conjuntament una cimera sobre el tema ferroviari al municipi empordanès. L'acte (...) comptaria amb la participació de diverses entitats, representants de l'administració (...) i experts sobre el tema ferroviari per tal d'encetar un debat sobre el futur de la línia convencional (...).

- **19 de juny. Detecten una esquerda a una torre de l'església que obliga a replantejar l'obra.** Els treballs de restauració es van iniciar per solventar els nombrosos deterioraments que pateix des de fa anys el temple amb esquerdes a l'altra torre, la de l'oest, que es va haver d'assegurar fa dos anys, a la façana i els danys a la teulada. (...) El regidor de l'Ajuntament de Portbou (ERC) Joan Gubert ha explicat que a la torre on s'han detectat els danys no s'hi podia accedir des de terra perquè no existeix cap escala interior.

- **22 de juny. Portbou critica Medi Ambient per permetre que es faci el parc eòlic.** L'Ajuntament de Portbou afirma que l'actitud de la Generalitat de permetre que l'any vinent es comencin les obres de construcció del parc eòlic de Portbou i Colera, el Tramuntana, anul·la el poder local del municipi ja que ambdós ajuntaments han denegat la llicència d'obres.

- **24 de juny. ERC de Portbou demana que les institucions gironines defensin el tren.** ERC, que està a l'equip de govern, es queixa que cal garantir i mantenir la mobilitat social al territori i per això cal que totes les institucions es posin d'acord. També demana que es mantingui l'estació actual al centre de Figueres.

- **27 de juny. Portbou acull unes jornades per analitzar la influència de Benjamin a l'arquitectura.** Joan Gubert assenyala que "aquestes jornades són una peça del puzzle que intentem construir a l'entorn de la figura de Walter Benjamin, mentre esperem que la Generalitat es decideixi finalment per la creació d'una fundació —o d'un consorci, tant se val el nom— amb l'objectiu de fer coses sobre aquest personatge singular de la cultura europea contemporània".

- **1 de juliol. El Portbou puja a Segona Regional.** El Portbou jugarà la propera temporada a Segona Regional gràcies a la victòria aconseguida diumenge al camp del Monells (1-3) en la darrera jornada de la promoció d'ascens.

- **1 de juliol. El CEIP de Portbou mantindrà els dos primers cursos d'ESO un any més.** El Departament d'Educació ja ha anunciat a l'Ajuntament de Portbou que els alumnes d'ESO hauran de desplaçar-se a l'IES de Llançà el curs 2009-2010. En un principi els alumnes (...) ja s'havien de traslladar el proer curs escolar, però de moment Educació ha anunciat que per al curs 2008-2009 es mantindran els dos primers cursos d'ESO al CEIP Sant Jaume de Portbou.

Obres de restauració de l'església de Santa Maria de Portbou

- **1 de juliol La Plataforma Antimolins estudia un nou contenció per la línia d'evacuació.** En aquesta ocasió seria contra el projecte de la línia d'evacuació pendent del vistiplau de la Generalitat. Segons el grup, el projecte és diferent al presentat inicialment i, per tant, hauria de tornar a passar per tots els tràmits.

- **8 de juliol. Voluntaris netegen la sorra, l'aigua i el fons marí de la platja de Portbou.** L'Ajuntament de Portbou va organitzar el cap de

setmana passat unes jornades medioambientals en què un grup de voluntaris van netejar la sorra, l'aigua i el fons marí de la platja. Amb motiu d'aquesta jornada, que celebra la setena edició, també es va hissar la bandera blava.

- **10 de juliol. Tresserras es compromet a col·laborar amb la Fundació Walter Benjamin.** (...) es va com-

Inauguració de l'exposició sobre W. Benjamin i l'arquitectura

Foto Gubert

Foto Gubert

prometre ahi a col·laborar amb la Fundació Walter Benjamin i l'Ajuntament de Portbou per impulsar el Centre d'Estudis Walter Benjamin (...) Tresserras, però, va deixar clar que a la Generalitat hi ha bona disposició envers el projecte, però que no formaria part de la fundació que el lidera.

- **11 de juliol. L'Elenc Artístic Portbouenc presenta "A les sis... mort"**. L'obra una comèdia en tres actes, està dirigida per Josep Antoni Tudela i es representarà també dissabte, dia 18 de juliol, i dimecres, dia 23 de juliol, totes dues sessions a les 22.30 h. És una comèdia còmica en tres actes, que tot surt enrevessat per amor.

- **16 de juliol. Burman Flach encapçala el segon festival de rock de Portbou ara batejat com a Tramunrock**. El Tramunrock és hereu de les mítiques Sis Hores de Rock de Portbou, que, per exemple, el 1983, van acollir la primera actuació dels Sangtraït com a teloners dels locals Ganja. Pel festival portbouenc també hi van passar altres bandes destacades de l'anomenat rock català com els Umpah-pah.

- **23 de juliol. Portbou es podria quedar sense metge de guàrdia a la nit i el CAP de Llançà assumiria les urgències**. Des de Salut s'ha assegurat que no hi ha cap canvi aprovat ni és imminent a curt o a mitjà termini, per la qual cosa l'atenció continuada a primària continuaria amb el mateix horari. (...) Els veïns recorden que dels prop de 1.300 habitants, un 35% són persones majors de 65 anys, i sostenen que la remodelació els afectarà molt negativament.

- **29 de juliol. Portbou viu una festa major animada i completa per a tots els públics**. L'encarregada de fer el pregó d'inauguració fou l'actriu portbouenca Montserrat Roig, que passa uns dies a la seva població després d'haver rodat tres pel·lícules, d'entre les quals destaca "*Las hermanas Bolena*"

- **8 d'agost. Panells al nucli i la muntanya de Portbou**. L'empresa Terramar en col·laboració amb el Departament de Medi Ambient i Habitatge ha instal·lat uns panells a la Muntanya de Portbou i dins el nucli urbà per tal de comunicar i explicar les actuacions, els aprofitaments, el patrimoni cultural, arquitectònic i les propostes d'itineraris per fer a peu per poder gaudir dels espais protegits.

- **11 d'agost. L'ACA dona llum verd al projecte per dessalinitzar un pou de Portbou**. Mentre no s'instal·li l'equipament es faran arribar cisternes per poder garantir l'aigua potable. El pantà d'on habitualment se subministra la població continua sense aigua a causa de la sequera.

- **12 d'agost. Portbou impulsa un transport intern per a les persones amb poca mobilitat**. L'Ajuntament (...) ha renovat una antiga ambulància que no es feia servir i l'ha adaptada per al transport de fins a cinc persones amb poca mobilitat. La intenció del consistori (...) és utilitzar el nou vehicle un mínim de dos cops per setmana per a trajectes per l'interior del municipi.

- **15 d'agost. El SURPAS neix amb la vocació de difondre la cultura lliure i popular**. El poble de Portbou acollirà del 18 al 21 de setembre la primera edició del Festival SURPAS, una iniciativa que pretén agrupar i posar en comú diverses disciplines culturals d'arreu d'Europa. La cita girarà entorn al *copyleft*, el sistema de difusió, creació i exhibició de la cultura d'arrel lliure i popular.

- **19 d'agost. Recuperen la vinya a Portbou amb la plantació de 1.500 ceps**. La nova vinya no ocupa ni una hectàrea de terreny, però la presència dels ceps sota el coll del Frare és emblemàtica, ja que fa molts anys que les vinyes van desaparèixer de la carena muntanyenca de Portbou.

- **21 d'agost. Portbou acull una exposició fotogràfica sobre els habitants de Cambodja**. Sota el títol "Sobre les aigües", els tres autors de la mostra -Conxi Molons, Francesc Batet i Agustí Vilardebó- van plantejar fer un viatge junts a aquest país asiàtic i el van dur a terme el novembre de l'any passat.

- **30 d'agost. Una àvia rep la medalla centenària**. L'adjunta de Direcció dels Serveis Territorials d'Acció Social i Ciutadania, Anna Mateu, va entregar ahi al Centre Cívic de Portbou una medalla centenària a la veïna del municipi, Beatriz March Pedraza.

- **4 de setembre. L'ACA descarta reparar la presa del pantà de Portbou perquè no soluciona el problema d'abastament d'aigua**. Pel que fa a solucions immediates, l'ACA ha proposat construir un sistema per recuperar un pou que és a prop de l'estació de ferrocarril i que ara està fora de servei perquè té problemes de salinització. El que es vol fer és un tractament d'osmosi inversa en una planta compacta (...).

- **16 de setembre. L'estelada al cim de Querroig**. La secció local d'ERC Portbou va organitzar, dijous passat, la tradicional pujada al cim de Querroig, el límit dels pobles de Portbou, Cervera i Banyuls de la Marenda.

Trasllat de la locomotora del tren turístic Portbou-Figueres

- **18 de setembre. Portbou no tindrà metge de guàrdia, però el centre de salut estarà obert tot el dia.** El Departament de Salut va confirmar ahir a l'alcalde de Portbou, Antoni Vega, que té previst eliminar el servei de metge de guàrdia de la població, però a canvi ampliarà l'horari del centre d'atenció primària, que fins ara només obria al matí i ara també serà obert a la tarda.

- **22 de setembre. Recuperen per al tren turístic de Portbou una locomotora de la línia inaugural de 1876.** Els viatgers podran fer un salt en el temps circulant en un històric tren vinculat a la comarca i alhora gaudir dels idíl·lics paisatges. La iniciativa la impulsa l'Ajuntament. De les qüestions tècniques se n'encarreguen la Companyia General de Ferrocarrils Turístics, S.A., i el Centre d'Estudis Històrics del Ferrocarril Espanyols, que s'han encarregat del projecte.

- **23 de setembre. La promotora del parc eòlic porta els ajuntaments de Portbou i Colera al jutjat per haver-li denegat la llicència.** Els dos consistoris més afectats per la possible instal·lació del parc eòlic van negar la llicència d'activitats a l'empresa promotora al principi d'aquest any i el mes de juliol tant Colera com Portbou van rebre una notificació en què es van assabentar que l'empresa els portava al jutjat per aquest motiu.

- **29 de setembre. El centre Walter Benjamin acollirà artistes perseguits.** El centre Walter Benjamin de Portbou té com a objectiu recuperar la memòria del filòsof i pensador alemany d'origen jueu exiliat l'any 1940 a la població altempordanesa en la seva fugida del nazisme. També vol ser el lloc de refugi d'intel·lectuals i artistes perseguits per seu pensament. El centre Benjamin s'ubicarà a les dependències de l'antic ajuntament, que necessita d'una profunda reforma.

- **30 de setembre. Trobada d'exalumnes de Portbou.** La reunió que va tenir lloc el passat dia 21 va servir, segons explica Rosa Piferrer, "per a fer un petit homenatge a la mestra Antònia Solsona".

- **3 d'octubre. Un document sobre la mort de Walter Benjamin, al Govern Civil.** Entre aquesta sèrie de fronteres s'hi pot trobar un document de la comissaria de Figueres que comunicava que l'any 43 Walter Benjamin va travessar clandestinament la muntanya procedent de França. "Patia molta febre", explica el document, i detalla que el doctor Vila li va diagnosticar "congestió cerebral i constipat bronquial", motius pels quals va morir.

- **7 d'octubre. Portbou acull la Festa del Grafisme 2008.** Portbou va acollir, aquest passat cap de setmana, la Festa del Grafisme 2008 promoguda pel col·lectiu GRRR. (...) La proposta va incloure exposicions, tallers i conferències així com accions per implicar al poble en la festa.

- **10 d'octubre. L'estació de mercaderies de Portbou podria convertir-se en un parc logístic.** El consistori de Portbou s'ha reunit en tres ocasions amb el conseller de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat (...) i el secretari de mobilitat (...) per tractar sobre la possibilitat que l'estació de mercaderies de Portbou esdevingui un segon gran parc logístic de la demarcació, després del Far-Vilamalla.

- **23 d'octubre. Els antimolins defensaran els ajuntaments denunciats per la promotora del parc eòlic.** La plataforma aportarà arguments a favor de la denegació de la llicència d'obres. La plataforma considera que els arguments tècnics són de suficient pes per denegar la llicència d'obres. Els antimolins preparen una denúncia per presentar a la C.E. per aturar el parc eòlic.

- **4 de novembre. L'ACA està tramitant l'expropiació dels terrenys per instal·lar la potabilitzadora.** El consistori no ha necessitat, de moment, que les cisternes traslladessin aigua al municipi. Totes les despeses (de la planta) van a càrrec de l'Agència Catalana de l'Aigua. Els pròxim pas amb l'ACA serà parlar de la situació del pantà municipal.

- **5 de novembre. Portbou vol trens locals entre Girona i Perpinyà.** Conscients que l'arribada del tren de gran velocitat afectarà el transport internacional de viatgers, els alcaldes de Portbou i de Cervera de la Marenda han fet un front comú per reclamar a les administracions que reconverteixin les actuals línies ferroviàries de la zona en un servei de rodalia "fort" entre Girona i Perpinyà.

- **11 de novembre. Portbou inverteix 350.000 eur. per arreglar la sala La Congesta.** Aquesta primera fase del projecte inclou el sanejament de l'interior de la sala i la col·locació d'un sostre nou, a banda del canvi de la instal·lació elèctrica per adaptar-la a la normativa actual.

- **11 de novembre. Els "joves" de Portbou celebren a Lloret de Mar el seu aniversari.** La senyora C. Souto i els senyors E. Mascort i A. Àlvarez van complir 59, 60 i 61 anys respectivament i per festejar-ho van reunir-se amb 60 persones més, tots joves segons expliquen els protagonistes.

Foto Gubert

Exemple d'una de les activitats de la Festa del Grafisme

- **16 de novembre. Portbou demana que l'AVE no deixi la línia convencional en via morta.** Les dues poblacions (Portbou i Cervera) han convocat una cimera hispanofrancesa aquest dimarts i dimecres, per analitzar el futur i instar les dues administracions a potenciar el trànsit de mercaderies i el servei de rodalies per la línia convencional.

- **18 de novembre. Els col·legis de Portbou i Colera fomenten el consum responsable entre els seus alumnes.** Els alumnes del CEIP St. Jaume de Portbou i del CEIP Puig d'Esquers de Colera van celebrar dimarts passat la 1ª Fira de l'Intercanvi Portbou-Colera per fomentar el consum responsable entre els seus alumnes.

- **18 de novembre. L'empordanesa de més edat, que era portbouenca, ha mort als 111 anys.** Ha mort una de les persones de més edat de tot l'estat i, amb molta probabilitat, la més vella de la demarcació de Girona. Es tracta de Dolors Subirana Compte, natural de Portbou i resident a Barcelona, que ha arribat a celebrar aniversaris al llarg de 111 anys.

- **21 de novembre. La Generalitat confirma que l'estació de Portbou serà un centre logístic el 2020.** El secretari per la Mobilitat, Manel Nadal, aposta perquè l'ample de via mixt no es quedi a Figueres i arribi fins a Portbou. (...) Nadal ho va dir en el marc de la Cimera Internacional Ferroviària que es va celebrar dimarts i dimecres a Portbou i on van participar polítics catalans i francesos i experts en matèria ferroviària per debatre el futur de la línia de tren convencional a l'Alt Empordà.

- **25 de novembre. Les obres de restauració de la "catedral" de Portbou puguen més de 420.000 euros.** Des de passada la primavera, l'església de Santa Maria de Portbou és objecte d'una important obra de restauració que s'executa en dues fases. (...) Des del bisbat de Girona, el responsable de Patrimoni, Robert Xifre, assenyala que "en aquests

Foto Gubert

Començament de les obres de la planta d'osmosi inversa.

moments la primera fase està a punt d'enllestir-se. (...)” Les obres, però, no s’han acabat i actualment s’està a punt d’aprovar el pressupost d’una segona fase.

- **28 de novembre. Comencen les expropiacions per construir la planta d'osmosi inversa de Portbou.** Tot i que ja hagin començat les expropiacions, la planta d'osmosi inversa que dotarà Portbou d'una dessalinitzadora no estarà acabada fins al mes de gener. (...) Tot i així, Vega ha recordat que aquesta dessalinitzadora, que serà la segona de les comarques gironines, és només un equipament provisional mentre duri la sequera (...).

- **4 de desembre. L'ACA i el consistori negocien la titularitat del pantà de Portbou.** L'ACA ha iniciat negociacions amb l'Ajuntament de Portbou per tal d'assumir la titularitat del pantà de la població, que en aquests moments es troba en mans municipals. (...) La decisió respon, (...) al fet que l'ACA no considera la planta dessalinitzadora una bona opció de futur, ja que suposarà un cost elevat pels consumidors (...).

- **16 de desembre. Constitueixen el comitè permanent de la cimera del tren.** Els alcaldes de Portbou i Cervera (...) respectivament, es reuniran el pròxim dia 30 de desembre per constituir el comitè permanent transfronterer, una figura que es va decidir crear en el marc de la primera Cimera Internacional Ferroviària.

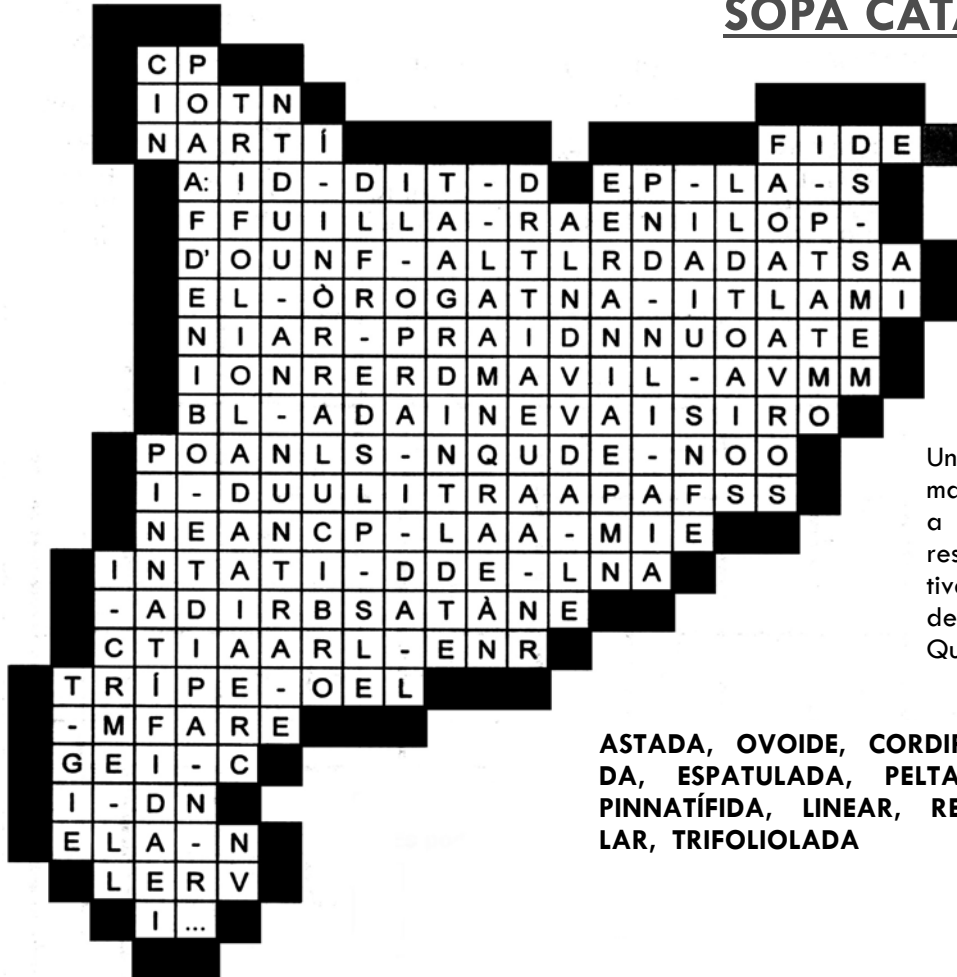
- **25 de desembre. La Coral Mixta celebra el 25è aniversari.** La Coral Mixta de Portbou celebrar aquest any el seu vint-i-cinquè aniversari. Per commemorar l'efemèride ha organitzat una sèrie d'actes pel diumenge 28 de desembre. Es farà una missa, parlaments, un dinar de germanor, actuació de l'Elenc Artístic Portbouenc, lectura de poesies d'alumnes del CEIP, una actuació especial commemorativa de la Coral i ball. ■

Logotip del 25è aniversari de la Coral Mixta de Portbou

PASSATEMPS EL FULL

SOPA CATALANA*

Una vegada hàgiu remarcat totes les paraules a l'encasellat amb les restants, llegides correlativament, obtindreu la definició d'una d'elles. Quina és?

ASTADA, OVOIDE, CORDIFORME, PARIPINNADA, ESPATULADA, PELTADA, LANCEOLADA, PINNATÍFIDA, LINEAR, RENIFORME, ORBICULAR, TRIFOLIOLADA

ESCACS PER R. CRUSÍ I MORÉ – Mestre Internacional de la ICC –

Partida Oslauhov - Nedobora (Russia, 1990)

Juguen negres i fan mat en 4 jugades.

* Passatemps extret i publicat amb permís de la revista "l'Oci – la diversitat en passatemps –"
Podeu fer la subscripció trucant al tel. 609 63 51 90 o per carta a ASSOCIACIÓ CATALANA DE PASSATEMPS (A.C.A.P.) Apartat de Correus 50 – 17486 Castelló d'Empúries

Solució : Pinnatífida
1.- d8 h4+
2.- e2 e3+
3.- c8 x e6+
4.- e3 x f3#
g3 x h4
d5 f3
c6 x e6

INFORMACIÓ

Podeu enviar els vostres escrits a l'adreça Passeig de la Sardana 3, 2n. pis - 17497 Portbou, o bé al correu electrònic elfull@wanadoo.es, o al fax (00 34) 972 390 331, amb una llargada màxima de dos fulls Din A4 a doble espai.

El Full sempre es reserva el dret de la publicació per raons temàtiques o d'extensió.

S'accepten pseudònims sempre i quan vagin acompanyats de nom i cognoms, núm. document d'identitat, adreça i telèfon de contacte.

El Full només respon de la secció Editorial, Calaix de sastre, Passatemp El Full i Records del passat. Els altres escrits i ninotalles són responsabilitat dels seus propis autors.

**Llegeix i col·labora amb El Full.
El teu mitjà cultural d'expressió.**

El Full a Internet:

Al web de l'Ajuntament de Portbou

www.portbou.cat

o bé a

GironaNoticies.com

connecta't al nou diari digital de les comarques gironines

El Full s'imprimeix amb paper ecològic lliure de C.F.C.

EL FULL

Publicació Catalana, Independent, Cultural, Trimestral i Gratuïta.

DIPOÏSIT LEGAL:

GI-565-1999

EDITA:

Amics de Portbou

DOMICILI SOCIAL:

Avinguda de França 67
17497 Portbou - Catalunya

CONSELL EDITORIAL:

Joan Gubert i Macias, Maria Juandó i Llimona, Josep M. Loste i Romero, Fèlix Balanzó i Guerendiain i Jordi Banyeres i Barril.

MAQUETACIÓ I FORMAT:

Joan Gubert i Macias

Amb la col·laboració de

Ajuntament de Portbou

Diputació de Girona

SUMARI

<u>NINOTALLA</u>	2
<u>EDITORIAL</u>	
Entre la crisi i l'esperança	3
El rerefons de la revolta a Grècia	3
<u>CARTES AL FULL</u>	
En el meu món sempre és Nadal	4
Adéu, Joan	5
Moments a Portbou	5
El problema de l'aigua a Portbou	6
<u>OPINIÓ</u>	
Benjamin	7
Amb motiu del 25è aniversari de la Coral	8
Treure el tren del centre de Figueres. Un greu error	10
Un fracàs col·lectiu	10
El Full i Portbou	11
La Consuleo Doménech	12
Futur incert	13
L'Alt Empordà, Figueres i l'Eurodistricte	13
Les festes d'hivern	13
Americans a l'Empordà	14
El preu antisocial del transport públic ferroviari	15
<u>DOCUMENTS HISTÒRICS</u>	
Salconduit Especial de Fronteres	16
<u>ESPECIAL</u>	
Cimera Internacional Ferroviària Portbou-Cervera	17
<u>LLENGUA</u>	
<u>LLIBRES</u>	
2009. Any de celebracions literàries	23
Des de la biblioteca	23
<u>POEMES VISUALS</u>	
Atrapa-poemas	25
<u>POESIA</u>	
Oh, Catalunya!	26
Entre cel i mar	26
Nit celestial	26
<u>CALAIX DE SASTRE</u>	
Informació local: 08 en titulars	27
<u>PASSATEMPS EL FULL</u>	
Sopa Catalana	33
Escacs per R. Crusí i Moré	33
<u>SUMARI</u>	34
<u>RECORDS DEL PASSAT</u>	35
<u>NINOTALLA</u>	36

RECORDS DEL PASSAT

Fotografia de finals del segle XIX en la qual podem contemplar una panoràmica excepcional de la platja gran i platja petita de la badia de Portbou. La instantània ens apropa a la forma original de la badia, la platja i la muntanya on avui hi trobem el "barri sec" o del "general". També podem observar el primer "embarcador", la utilitat del qual no fou en un primer moment per a l'amaratge de les barques, sinó per al desguàs de la claveguera general fins a la Punta del Caixol. Per la quantitat de barques podem suposar que l'activitat pesquera era important.

Passeig de la Sardana 11, 17497 Portbou (Girona)
Telèfon/Fax (00-34) 972 390 712
portdeportbou@telefonica.net

CONSORCI PORT DE PORTBOU

NINOTALLA

per Joan Martín Rubio

serveis editorials
disseny i comunicació gràfica
preimpressió i impressió
serveis de reproducció digital

m gràfiques montserrat

T. 972 500 344
www.grafiquesmontserrat.com

l'orientem